

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL.
CESAR DIAZ 1857, U. T. 59 - 3867 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032873.

AÑO (Leto) XII.

BUENOS AIRES, 29 DE MARZO (MARCA) DE 1941

Núm. (Štev.) 10

NAROCNINA: Za Ameriko in za cele
leto \$ arg. 6.-; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Kralj Peter II. prevzel vladarsko oblast

KRALJEVSKI NAMESTNIKI SO PODALI OSTAVKO IN CVETKOVIČEVA VLADA, KI JE PODPISALA TOTALITARNI PAKT, JE BILA Odstavljena — VODSTVO DRŽAVNIH POSLOV JE MLADI VLADAR POVERIL NARODNI VLADI, KATERI NAČELJUJE GENERAL DUŠAN SIMOVIĆ — NEPOPIŠNO NAVDUŠENJE V VSEJ JUGOSLAVIJI — AMERIŠKE ZDRUŽENE DRŽAVE IN VELIKA BRITANIJA OBLJUBLJAJO POMOČ NAŠI DRŽAVI ZA SLUČAJ NEMŠKEGA NAPADA

Naš mladi kralj, Peter II.

PROGLAS KRALJA PETRA II.

Kralj Peter II. je v sredo 27. marca 1941 prevzel vladarsko oblast v svoje roke ter je izdal naslednji proglas na narod:

SRBI, HRVATI IN SLOVENCI!

SKLENIL SEM, DA V TEM ZA NAŠ NAROD TEŽKEM TRENOTKU VZAMEM V SVOJE ROKE VLADARSKO OBLAST.

KRALJEVSKI NAMESTNIKI SO RAZUMELI TO MOJO ODLOČITEV TER SO TAKOJ PODALI OSTAVKE.

MOJA ZVESTA VOJSKA IN MORNARICA STA SE MI TAKOJ POSTAVILI NA RAZPOLAGO IN ŽE IZVRŠUJETA MOJE NAREDBE.

POZIVAM VSE SRBE, HRVATE IN SLOVENCE, DA SE ZBEREJO OKROG PRESTOLA. TO JE NAJBOLJŠI NAČIN ZA OHRANITEV NOTRANJEGA IN ZUNANJEGA MIRU.

GENERALU ARMADNEGA ZBORA G. DUŠANU SIMOVIĆU SEM POVERIL NALOGO, DA SE STAVI NOVO VLADO.

Z VERO V BOGA IN V BODOČNOST JUGOSLAVIJE POZIVAM VSE DRŽAVLJANE IN OBLASTI V DRŽAVI, DA VRŠE SVOJO DOLŽNOST NAPRAM KRALJU IN DOMOVINI.

PETER II.

V naši domovini so se odigrali veliki dogodki. Mladi kralj Peter II., ki bi imel stopiti na prestol slavnih Karadjordjevičev 6. septembra t. l., ko bo dočrtil 18 let starosti, je pretekli četrtek, 27. marca, izdal proglas na narod, v katerem sporoča, da je prevzel vladarsko oblast, in poziva vse Srbe, Hrvate in Slovence, naj se v teh težkih časih strnejo okrog prestola za zagotovitev notranjega in zunanjega miru.

Narod proti totalitarnemu paktu

Odkar je nemška vojska zasedla Bolgarijo, je nacistična diplomacija začela izvajati pritisk na beograjsko vladno z namenom, da Jugoslavijo privleče v totalitarni tabor. Hitler je hotel to doseči ne le zaradi prestiža, marveč predvsem tudi zato, da nemški armadi, ki naj bi navalila na Grke, zavaruje desno krilo. Dne 14. februarja sta ministrski predsednik Dragiša Cvetković in zunanji minister Cincar Marković obiskala v Berghofu Hitlerja, ki jim je obrazložil, kaj Nemčija pričakuje, želi ali zahteva od Jugoslavije. Gotovo so bile njegove zahteve podobne onim, ki jih je že prej predložil Romunom in Bolgarom: da Jugoslavija podpiše takozvani Trojni pakt z vsemi onimi posledicami, ki

Drag. Cvetković, bivši preds. vlade jih sedaj nosijo Romuni in Bolgari, poleg Madžarov in Slovakov. V njihovih deželah gospoduje nemška vojska.

Jasno je bilo, da Jugoslavija takih zahtev ne bo nikoli sprejela. In to je Cvetkovičeva vlada sporočila v Berlin. Začela so se tedaj pogajanja, ki so se vlekla skoro mesec dni. Beograjska vlada je naposled ponudila Nemčiji sklenitev pogodbe o nenapadanju in prijateljstvu. Izgledalo je, da bo nemška diplomacija to ponudbo sprejela, iznenada pa se je položaj izpremenil. Hitler je vztrajal pri tem, da mora Jugoslavija podpisati totalitarni pakt. Cvetkovičeva vlada je na burnih sejah razpravljala o tem, kaj na stori ter se je končno odločila, da podpiše Trojni pakt, vendar pa pod sledečimi pogoji: da Nemčija in njeni zavezniki obljubijo, da bodo spoštovali jugoslovanske meje in ne bodo zahtevali za svoje čete prehoda skozi jugoslovansko ozemlje. Toda tudi s takšno, omejeno, priključitvijo Ju-

goslavije totalitarnemu paktu niso bili vsi ministri zadovoljni. Trije so takoj podali ostavko in nekateri so se vzdržali glasovanja.

V torek 25. marca sta Dragiša Cvetković in Aleksander Cincar Marković podpisala na Dunaju pogodbo o pristopu Jugoslavije k

Cincar-Marković, bivši zun. minister

Trojnemu paktu. Von Ribbentrop je jugoslovanskima zastopnikoma takoj izročil dve noti, v katerih nemška vlada, v soglasju s svojimi zaveznicami, izjavlja, da bo "večno" spoštovala suvereniteto in teritorialno integriteto Jugoslavije in da ne bo zahtevala, da Jugoslavija dovoli prehod totalitarnim četam skozi svoje ozemlje.

Širša javnost je šele v torek izvedela, kaj se je zgodilo. Za vsakogar, ki pozna razpoloženje našega naroda, je jasno, da vest o dunajskem paktu ni bila sprejeta z zadovoljstvom, marveč z vse drugačnimi čustvi. V Beogradu, Sarajevu, Banjaluki, Skoplju, Cetinju, Ljubljani, Kragujevcu in skoro v vseh večjih in manjših mestih države je narod na nedvoumen način pokazal, da koraka, ki ga je storila Cvetkovičeva vlada, ne odobrava, da noče o zvezi z Nemci in Italijani ter Japonci nič vedeti, marveč hoče, da Jugoslavija ostane še nadalje strogo nevtralna in da svojo nevtralnost, neodvisnost in svobodo brani z orožjem, če je treba.

Pri demonstracijah proti totalitarni pogodbi, v katerih je sodelovalo tudi dijaštvo, je prišlo v nekaterih krajih do spopadov s policijo. Ponekod so bili v spopadih tudi mrtni in ranjeni, kakor javljajo obveščevalni uradi.

Vojska za kralja

Po vrnitvi Cvetkovića in Cincar-Markovića z Dunaja so se dogodki brž odigrali. V noči od srede na četrtek je beograjska vojaška posodba pdo vrhovnim vodstvom generala armadnega zbora Dušana Simovića zasedla javna poslopja, radio-odlajno postajo in strateške točke prestolnega mesta. Ob istem času so tudi garnizije v drugih važnejših mestih stopile v akcijo po že prej natančno določenem načrtu. Preden se je zdanilo, je bila vojska že gospodar položaja in ob 8.15 zjutraj, je beograjska kratkovalovna

postaja, v svoji oddaji za izseljence v Avstraliji, že prenašala kraljev proglas. Ob 8.30 so dnevniki v posebnih izdajah poročali o izvršenih dogodkih in narod je planil na ulice, da manifestira svoje odobravanje in navdušenje.

Beograd je bil takoj ves v zastavah; poleg jugoslovanske trobojnice so se pojavile na ulicah in poslopjih tudi severnoameriška, angleška in grška zastava. Val navdušenja je brž zajel ne samo prestolnico, marveč sploh vso državo. Manifestanti so vzklikali mlademu kralju, ki je prevzel vladarsko oblast, in vojski, ki je nastopila za obrambo časti, svobode in neodvisnosti našega naroda. V Beogradu so padali klici: "Doli s totalitarci!", "Doli s Hitlerjem in Mussolinijem!", "Živela vojska, živijo kralji!", "Mi nismo Bolgari!", itd. Množica je napadla italijansko in nemško turistično agencijo, razbila pohištvo in raztrgala nemško in italijansko zastavo. Reakcija proti Nemcem je izbruhnila s takšno silo, da so številni nemški turisti brž pospravili svoje stvari in se odpeljali iz države.

Nova vlada

General Simović, kateremu je kralj Peter II. poveril nalogo, da sestavi novo vladno, je zjutraj imel že sestavljen sledeči kabinet:

Predsednik vlade gen. Dušan Simović

podpredsednik vlade dr. Vladimir Maček

II. podpredsednik vlade dr. Slobodan Jovanović

Zunanje zadeve dr. Momčilo Ninčić

Notranje zadeve dr. Srdjan Budisavljević

Finance dr. Juraj Šutej

Dr. Milan Grolj

Vojska in mornarica gen. Bogoljub Ilić

Trgovina in industrija dr. Ivo Andrić

Gozdovi in rudniki dr. Džafer Kulenović

Poljedelstvo dr. Branko Čubrić

Javna dela dr. Fran Kulovec

Socialna politika dr. Milan Grolj

Pošta in brzojav dr. Josip Torbar

Prehrana dr. Sava Kosanović

Ministri brez listnice: Marko Daković, dr. Jovo Banjanin, dr. Bariša Smoljan, dr. Milan Gavrilović, dr. Miha Krek.

Nova vlada je takoj položila pri-

sego zvestobe novemu kralju ter se potem sestala na posvetovanja, ki so trajala ves dan.

Odmevi v inozemstvu

Dogodki, o katerih tu na kratko poročamo, so pomenili pravo senzacijo za ves svet. Kakor je razumljivo, so te dogodke sprejeli s prav posebnim navdušenjem v Angliji, Združenih državah, v Grčiji in Turčiji, medtem ko so presenetili in razočarali može v Berlinu in Rimu.

Iz vseh krajev sveta prihajajo v Beograd brzojavne čestitke mlade-

Dr. Milan Gavrilović

mu kralju. Združene države in Velika Britanija so takoj sporočile novi vladi, da so pripravljene dati Jugoslaviji vso pomoč, če bi jo Nemčija napadla.

Za nemškega ministra, ki je imel mnogo dela preden je Cvetkovića in Cincar-Markovića spravil na Dunaj, je nova vlada pomenila neprijetno presenečenje. Brž ko je izvedel, da je dr. Ninčić imenovan za zunanjega ministra, je šel k njemu. Izvedeti je želel, ali bo nova vlada priznala pogodbo ali ne. V avdijenci, ki je trajala šest minut, je dr. Ninčić povedal nemškemu poslaniku, da želi Jugoslavija ostati v dobrih odnosih z vsemi sosedmi, torej tudi z Nemčijo. Glede pakta mu ni dal nobenih zagotovil, vendar pa je na vprašanja von Heerena odgovarjala v tistem hipu mušice, ki je manifestirala po beograjskih ulicah.

Knez Pavle odpotoval v Grčijo

V prvem hipu so se širile v svet vesti, da so bili vsi člani vlade aretirani, da je bil aretiran tudi knez Pavle, itd. Končno pa se je izkazalo, da je vojska res tekot dneva držala pod nadzorstvom Dragiša Cvet-

Knez Pavle

kovića in Cincar-Markovića, vendar pa jih je proti večeru spet pustila na svobodo. Knez Pavle se je v posebnem vlakcu odpeljal s kneginjo Olgo v Grčijo.

V vsej državi vlada vzoren red. Preobrat se je izvršil brez prelivanja ene same kapljice krvi, z zaslombo vojske in vsega naroda. Po svojem prvem proglašju je kralj objavil, še drug proglaš, v katerem poziva državljan, naj se mirno vrnejo na delo.

Argentinske Vesti

NEPRAVILNOSTI PRI VOJAŠKI UPRAVI

Pri vojaški upravi so se godile že več časa razne nepravilnosti na škodo države. Tem nepravilnostim so sedaj prišli na sled ter spravili v preiskovalni zapor več visokih častnikov.

NOVA ZRAČNA ZVEZA

V sredo zjutraj je bila otvorjena nova zračna proga, ki bo vezala Buenos Aires z Asuncionom v Paragvaju.

POLJEDELSKI MINISTER ODPOTUJE V MENDOZO

Dr. Daniel Amadeo y Videla se bo odpeljal v ponedeljek v Mendoza, kjer bo zastopal izvršno oblast v "Prazniku trgatve".

V sredo 2. aprila se spet vrne v Buenos Aires.

Nov list

V Buenos Airesu je začel izhajati nov list in sicer pod imenom "Poljoprivrednik", katerega lastnik in urednik je Mihajlo Petković.

List izhaja dvakrat mesečno ter je namenjen v prvi vrsti našim poljedelcem. Pisan je v srbo-hrvaščini. Uredništvo lista je: Rivadavia 1352, I. nadstropje.

Nemčija zahteva pojasnila

Zadnje vesti javljajo, da je nemška vlada poslala v Beograd noto, v kateri zahteva, da nova jugoslovanska vlada pojasni svojo zunanjo politiko. Obenem je Nemčija, kakor

Dr. Srdjan Budisavljević

pravijo poročila, poslala na jugoslovansko mejo en del svoje vojske zbrane na Bolgarskem.

Jugoslovanska vlada se ni odgovorila na nemško noto, pač pa je odredila splošno mobilizacijo.

Vest o teh dogodkih je bila sprejeta tudi v Argentini z največjim navdušenjem od ogromne večine argentinske javnosti.

Časopisi prinašajo cele strani, v katerih so polni hvale o moškem zaščitanju jugoslovanskega naroda.

Vest je z veliko radostjo in odobravanjem sprejela tudi naše izseljenstvo.

GIBANJE PARNIKOV

Za sedaj še vedno ni pričakovati tako kmalu nobenega parnika iz Evrope. "Cabo de Buena Esperanza" je sicer že na poti ter bo prispel sem šele sredi aprila.

"Alsina" se nahaja še zmerom v Dakarju ter se ne gane.

Kakor vedno pa prihajajo redno in pogosto parniki iz Severne Amerike. Mnogo pošte iz Evrope dospe potom teh prevoznikov.

LADRON DE GUEVARA ZA MREŽO

Bivši policaj Rafael Guevara, ki je umoril pred tedni svojo ženo in pet otrok, je le prišel policiji v roke. Spoznal ga je na ulici Suipacha v torek zvečer policaj Diegmez ter mu sledil vse do ulice Garay, do hiše št. 1668, v katero je Guevara vstopil.

Ker je bil Diegmez trdno prepričan, da ta ni nihče drugi, kakor iskani morilec, je vstopil v bližnjo trgovino telefonirati na policijo. Nato pa je skrbno pazil na hišo, da ne bi se navedeni izmuznil. Ni pretekle dolgo in oddelek policije je bil na mestu.

Da ne binapravila policija preveč šundra in straha, mogoče čisto dotični hiši. Ko je dobila potrebne časopisov, so policaji vstopili, Oskrb-hotela dognati, kdo vse stanuje v po nepotrebnem, je prvo policija podatke od tamošnjega prodajalca nica hiše se je silno prestrašila videč v hiši toliko policajev in vsi z revolverji v roki. Načelnik policije pa jo je pomiril ter vprašal, če ne stanuje mogoče v hiši, bivši policaj Guevara in sicer v sobi drugega oddelka. Oskrbnica Justa Lujan de Escudero je odgovorila, da ne. V tej sobici, je rekla, stanuje nek ubog človek, ki se imenuje José García. Hočemo vendar videti tega človeka. Šli so tedaj do sobice, nakar je načelnik patrulje močno potkal na vrata in zaklical "Diario". V sobici se je zganilo, ključ se je zavrtil, vrata so se odprla in pred policijo je stal napol oblečen moški. Bil je v resnici nekdanji policaj Ladrón de Guevara. Hitro so ga zgrabili, zvezali ter odgnali v policijski voz in odpeljali.

Sedaj se nahaja v zaporu, kjer ga večkrat izprašujejo. Priznal je, da je umoril svojo ženo in trgovca Cuvilla, ni pa še pristal na to, da je usmrtil tudi svoje otroke.

Kako bo z njim se še ne ve. Mogoče bo poslan v norišnico. A mnogo bolj verjetno je, da se bo moral za svoj zločin pokoriti v jetnišnici Ognjene zemlje.

ŽENITNA PONUDBA

Mladenec star 32 let, z dobro plačo, se želi v svrhu ženitve seznaniti s poštenim deletom, slovenske, hrvaške ali srbske narodnosti, starim od 20 do 25 let.

Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, pošlji na naslov: V. Slogar, Florencio Varela F.C.S.

HARMONIKA NA PRODAJ

Na prodaj imam harmoniko: trivrstno in štirivrstno. Prodajam tudi gosli (violina).

Obrniti se je pismeno ali osebno na Jože Šetrajčič, Correo Villa España F.C.S.

AKO HOČITE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. CODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMSKIH NAČINIH KRVNI IN KOŽNE BOLEZNI ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Že slike bolezni, bolezn maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

DOMAČE VESTI

ŠTORKLJA

Te dni je štokrlja obiskala našega rojaka Rudolfa Pregelj ter prinesla njegovi ženi Mariji še enega fantiča, kateremu so dali ime Josip Viktor.

Porod se je izvršil v redu ter sta mati in sinček popolnoma zdrava. Zadovoljnim staršem čestitamo!

PISMO IMA

Venceslav Polon ima pismo iz domovine. Dobi ga v hiši g. Antona Podlogar, ulica Chivileoy 2309, Bs. Aires.

V BOLNIŠNICI JE

Anton Novak se nahaja v bolnišnici Alvear v sala No. 5. Bil je primoran se zateči radi bolezni. Bil je operiran na slepiču. Operacija je srečno uspela in se čuti sedaj že boljše ter bo lahko kmalu zapustil bolniško posteljo.

Želimo mu da se kmalu vrne ter dobi zopet zdravje.

Člani društva Samopomoč

Jugoslovanska radio-ura

Pri jugoslovanski radio-uri je prišlo do ponovne spremembe. To pa ne na željo poslušalcev ali odbora, temveč radi tehničnih razlogov radioodajne postaje.

One, ki poslušajo jugoslovansko radio-uro opomnimo, da se vrši prenos od 1. APRILA dalje vsako soboto od 7. ure do 7 in pol zvečer. po LS2 Radio Prieto.

S p o r e d,

ki se bo izvajal v soboto 29. marca še po stari uri:

- 1) Kraljevo kolo (kolo)
- 2) Rado ide Srb in u vojnike (koračnica)
- 3) Živila Hrvatska (koračnica)
- 4) Naprej zastava Slave (koračnica)
- 5) Slovenec, Srb, Hrvat (narodna pesem)
- 6) Naša prva križarka "Dalmacija" (koračnica)
- 7) Domovini (pesem)
- 8) Onam' onamo (pesem)
- 9) Zrinsko-Frankopanka iz opere Zrinjski (igra vojaška godba).

Velikonočni Prazniki

DENARNE POŠILJKE V JUGOSLAVIJO IN ITALIJO ZA VELIKONOČNE

Ravno sedaj, ko Vi imate poslati denar v Jugoslavijo in Italijo, izkoristite naš način nakazovanja potom brzojava, radi česar bo Vaš denar uročen Vašim domačim v najkrajšem roku in v gotovini, a Vi boste kasneje prejeli odgovarjajoče potrdilo z označenjem dneva izplačila. V našem

Jugoslovanskem Oddelku

uradniki-strokovnjaki v tem poslu Vas bodo vljudo in hitro postregli, v čemur je ta Banka že poznana.

Naš način nakazovanja je hiter, varen in ugoden. Izkoristite ga vedno!

THE FIRST NATIONAL BANK OF BOSTON

FLORIDA 99 — Bm 6. MITRE 562

Alsina 999 — Pueyrredón 175 — Bdo. de Irigoyen 1578

Avda. Gral. Mitre 301 (Avellaneda), Córdoba 1223 (Rosario)

POVERJENJE — VLJUDNOST — SIGURNOST — BRZINA

Vesti iz organizacij

Občni zbor "Slovenskega doma"

V nedeljo, dne 30. marca ob 5 uri popoldne se bo vršil v društvenih prostorih, ulica Gral. César Díaz 1657, redni občni zbor "Slovenskega doma".

Dnevni red:

1. Otvoritev občnega zbora.
 2. Poročilo tajnika, blagajnika in drugih funkcionarjev.
 3. Volitev novega odbora.
 4. Slučajnosti.
- Člani in članice udeležite se gotovo občnega zbora. Odbor.

Prireditve "Slovenskega doma"

Na Belo nedeljo 20. aprila ob 4 uri popoldne se bo vršila v ulici Alsini št. 2832, dvorana XX. de Setiembre, prireditve "Slovenskega doma".

Na sporedu bo poleg nastopov pevskih zborov tudi velezanimiva igra, na katero se igralci že pridno pripravljajo.

Natančnejši spored priobčimo prihodnjič.

Sestanek domoljubnih jugoslovanskih izseljencev

Pripravljalni odbor za pomoč Jugoslaviji, je sklenil, da se bo vršil v četrtek 3. aprila ob 9 zvečer v Jugoslovanskem klubu, ulica Santiago del Estero 629 sestanek društvenih delegatov in izseljencev, ki jim je na srcu svoboda in neodvisnost naše države Jugoslavije.

Odbor prosi tedaj vsa naša društva, da pošljejo na ta sestanek svoje zastopnike, ker je sestanek z ozirom na položaj, v katerem se nahaja naša domovina zelo resen.

Ko čitamo in slišimo, da se naš celokupen jugoslovanski narod noče podvreči tujcu in je pripravljen na najtežje žrtve, ali bomo mi to mirno gledali. Ne! Tudi mi, ki smo iste krvi moramo za našo skupno domo-

vino doprinesiti, če bo treba, moralnih in materialnih žrtev.

SEDEŽ DRUŠTVA

Jugoslovansko društvo Samopomoč Slovencev ima svoj sedež, ulica Tres Arroyos 378, kamor je naslovi ti vse dopise, tičujoče se društva.

IZ ROSARIA

OBČNI ZBOR DRUŠTVA "TRIGLAV"

Kakor smo že poton "Slovenskega lista" poročali, da bo imelo društvo Triglav v nedeljo 16. marca svoj 11. občni zbor, se je ta imenovano nedeljo res vršil.

Občni zbor je otvoril predsednik, ki je pozdravil navzoče, nato pa v kratkih besedah povdal položaj društva.

Sledila so nato poročila društvenih funkcionarjev.

Prvo je podal svoje poročilo tajnik V. Bizjak. Po objavi dnevnega reda je takoj prešel k čitanju poročila o delovanju društva v preteklem poslovnem letu. Za tem je sledilo poročilo blagajnika P. Urbančiča, kateremu je navzoče članstvo mirno sledilo, ter bilo s poročilom popolnoma zadovoljno.

Pregledovali računov so našli vse račune v popolnem redu. Sledilo je končno še poročilo gospodarja, ki je natančno poročal o društvenem premoženju.

Po izčrpanju poročil funkcionarjev, so bile volitve novega odbora ter so bili izvoljeni sledeči:

Prdsednik, E. Kustin, podpr. L. Toroš, tajnik Fr. Mezgec, podtajnik Al. Bratina, blagajnik I. Krebelj, podblagaj. R. Samsa, gosp. Casali-Ladić. Odborniki: Fr. Mirc, A. Brišar, J. Grahek in P. Urbančič. Revizorji: A. Kustin, J. Sigulin in J. Rjavec.

Vsi izvoljeni so izvolitev sprejeli ter obljubili po svojih močeh delovati v prosep društva. Prosili pa so članstvo, da jim pri njihovem delu vstrajno stoji ob strani.

Občnega zbora pa se žal ni udeležilo toliko članstva, kakor je bilo pričakovati. Posebno članic je bilo navzočih prav malo. V drugih društvih se članice bolj zanimajo za društveno delovanje.

Tovariši in tovarišice! Združimo se in delajmo, ker le od nas je odvisen naš napredek. Zabavljati čez društva in organizacije je lahko, toda treba je vstopiti v društvo in delati zanj, potem šele ima dotičen pravico govoriti o delovanju tega ali onega društva, drugače pa ne.

Delavci se moramo združiti in izobraževati, če hočemo, da bomo močni, da ne bodo z nami postopali kakor z živino.

Rojaki in rojakinje! Za dosego našega kulturnega in gospodarskega cilja združimo se!

... Za odbor društva "Triglav": Franc Mezgec, tajnik.

Stanko Vraz in drugi Ilirci

Dasi je bila Ljubljana središče našega kulturnega delovanja, vendar še ni bila njena slovenska sila tako močna, da bi bila obvladala vse naše ozemlje; bila je glavno mesto le ene pokrajine, zato so njene sosedne Koroška, Štajerska, Goriška in Primorska živele pod vplivom domačih razmer. Samo en zvezek "Čebelič" vsako leto je bila preslaba vez, da bi se bil v njej združil in prebudil ves narod v duhu Prešernove poezije. Zato se je razvijalo pokrajinsko slovstvo v domačih narečjih. Že Vodnik je povdarjal, da se Kranjski jezik "v ustih prebivalcev v vsaki vasi drugače zavija".

Razlika v narečjih ustvarja rada tudi duševno nasprotstvo. "Tudi med seboj si niso več prijatelji", pravi Vodnik. "Ogrski Slovencev sorta Hrovata, Hrovat črti Kranjca itd., zakaj davno so pozabili, da so otroci ene matere od nekdanj". Vodnikov pogled je zbudil kulturne delavce po drugih naših deželah, a sledili so mu bolj v delu nego v jeziku, ker so hoteli ostati v zvezi z ljudeštvom. Tako delujejo kot narodni buditelji na Goriškem Valentin Stanič, na Koroškem Matija Ahacelj in Urban Jarnik, na Štajerskem pa cela vrsta duhovnikov, ki so po zgledu ljudskega pesnika L. Volkmerja razvijali živahno domačo literaturo. V Gracu je bila leta 1812, ustanovljena stolica slovenskega jezika, na ka-

Naj
bo
Vaša
ta
moderna
škrabica
za
začeti
varče-
vati
prihran-
ke
od
samih
\$ 5.—
v
nji

NE OKLEVAJTE — ODLOČITE SE ŠE DANES

Odprite svoj račun v "Hranilnici" naše Banke, da imate v slučaju potrebe kak pes prihranjen.

Če Vi nimate nobenih prihrankov, tedaj pomnite, da se ne bo nihče za Vas briga in Vam pomagal, ko boste v potrebi!... a poleg tega: danes ni čudodelnega trgovanja, da bi se zamoglo obogateti od enega dneva do drugega...

Kaj preostaja? Nič drugega, kakor stalno varčevati in hraniti, četudi samo nekaj centavov dnevno.

Ne oklevajte odpreti račun — Odločite se še danes!

BANCO HOLANDES UNIDO

SUCURSAL BUENOS AIRES
Casa Central: 25 de Mayo 81
Agencia N° 11: Corrientes 1900 • Agencia N° 21: Cabildo 2426/50
DIRECCION GENERAL: CURACAO (AMERICA CENTRAL)

teri je poučeval zvest Vodnikov učence Janez Primic, po njegovi smrti l. 1814. pa ni bilo pravega naslednika, zato je prevladalo v štajerskem slovstvu narečje Slovenskih gor, iz katerih je prihajalo največ pisateljev. Vzhodni del Štajerje je bil po legi in narečju mnogo bliže prekmursko-slovenskim in kajkavsko-hrvatskim pokrajinam, kjer se je že od časa reformacije razvijala domača književnost. Mladina, ki je študirala v pomembnih mestih, je poznala živi narodni jezik le iz domače govorice; oni, ki so študirali v Varaždinu, so bolj obvladali kajkavsko-hrvatsko nego kranjsko-slovensko narečje. Vkljub temu se je začela med mladino krepko vzbujati narodna misel, ki je skušala premagati ozke meje preteklosti. Slovenska misel je dobila svojega glasnika v češkem pesniku Janu Kollárju, ki je v svojem delu "Slave deery" (Slave hči) razkrival žalostno usodo slovanstva in klical v spomin slavne čase davne preteklosti, da bi prebudil Slovence k novemu življenju. Slovani so prišli v Evropo kot dober, miroljuben narod in si zgradili svoja bivališča, a tujei so jih podjarmili; v teku stoletij so se odtujili drug drugemu; prišel je čas da se spoznajo in osvobodijo, kajti njim pripada bodočnost v Evropi. V posebnem delu v slovenski vzajemnosti je predlagal Kollár, naj bi se slovanski narodi združili v štiri velike skupine: rusko, poljsko, češko in ilirsko, vsak naj se uči sorodnih jezikov, da se bodo med seboj razu-

meli in ustvarili novo veliko kraljestvo matere Slave. Te ideje je sprejela mladina kot evangelij novega življenja in v tem znamenju se je začela slovenska mladina združevati na univerzah.

V Gracu je bil ustanovljen že leta 1827. "Ilirski klub", ki ga je vodil Ljudevit Gaj in so se v njem zbirali Srbi, Hrvati in Slovenci. Leta 1830, sta prišla na Graško univerzo dva dijaka iz Slovenskih Gor: Miklošič in Vraz, ki sta že v Mariboru študirala skupaj na gimnaziji, kjer je profesor Zupančič budil v mladini narodno zavest. V Gracu je oba zajelo navdušenje dijaško življenje. Posebno Vraz se je v družbi srbskih in hrvatskih tovarišev še bolj razvnel za veliko misel slovenskega združenja in se začel seznanjati s slovanskimi jeziki. Miklošič pravi: "Kovali smo veličanske osnove..."

Vraz se je rodil 30. junija 1810 v Cerovem pri Ljutomeru, obiskoval ljudsko šolo v Svetinjah in Ljutomeru ter prestopil 1823 v mariborsko gimnazijo. Še pred koncem šolskega leta je zapustil Maribor, se nato učil pri kaplanu in zgodovinarju Antonu Krempfju ter jeseni 1824 zopet stopil v mariborsko gimnazijo, ki jo je dovršil 1830. Kakor nam pripoveduje njegov sošolec Fr. Miklošič, je že v tretjem ali četrtem gimnazijskem razredu zlagal pesmi.

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

Jugoslovansko Društvo Samopomoč Slovencev

V BUENOS AIRESU

VABI

Genjene rojake in rojakinje na

PLESNO ZABAVO

katera se vrši v SOBOTO 29. MARCA v društvenih prostorih v ulici TRES ARROYOS No. 376.

Začetek ob 9 uri zvečer.

POLEG PLESA IN SREČILOVA SO V PROGRAMU ŠE DRUGE ZANIMIVOSTI.

IGRAL BO TIPIČEN IN KARAKTERISTIČEN ORKESTER

VSTOPNINA: Moški \$ 1.— — Ženske prosto.

K obilni vdeležbi vljudno vabi

ODBOR

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni Dr. A. AZAGUIRRE.

Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obistih, jetrah, želodecu, živčevju, glavobol in revmatizem.

Ženske bolezni.

Analizacije krvi, vode itd. so izvršene po Profesorju Narodne Univerze v Buenos Airesu Dr. I. Raffo.

RAYOS X, DIATERMIA in ELEKTRIČNO ZDRAVLJEJNJE. Zdravniški pregled \$ 3.—

Sprejemamo: od 9—12; pop. od 15—21. — Ob nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

(1 kvadro od Av. de Mayo v višini 900)

Slov. Babica

FILOMENA BENES-BILKOVA

Diplomirana na Univerzi v

Pragi in v Buenos Airesu

Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer

LIMA 1217 — BUENOS AIRES

U. T. 23 - Buen Orden 3389

Trgovina čevljev

BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal

Buenos Aires

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravi tudi za svatbe.

Oprava in sobe za prenočišče popolnoma prenovljene Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

Krojačnica "Gorica"

Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires

Nasproti postaje La Paternal

Krojačnica LEOPOLD UŠAJ

SEDAJ JE ČAS DA KUPITE

NAJCENEJŠE!

V ZALOGI IMAM NAJMO-

DERNEJŠE BLAGO. — CENE

ZMERNE — POSTREŽBA

TOČNA

O biščite me

GARMENDIA

4947

BS. AIRES

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOŽA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.

ZLATO ZILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin.

SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.

ZIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost.

REVMATIZEM: kila, nadua, gota. Šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu.

PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.

GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.

GELO, NOS, USESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLAČEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in s izvrstnimi SPECIALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenj. zajamčeno. — Ugodno tedensko in meplačevanje.

OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12

Rivadavia 3070

PLAZA ONCE

Slovenci doma in po svetu

PRIMORSKE VESTI

ŽABNICE DOBILE NOVEGA ŽUPNIKA

Tokrat ob zmedah glasovanja za Nemčijo je zapustil žabnice dotedanji večletni župnik gospod Rafko Premrl, ki službuje zdaj v Poljanah v reški škofiji, kjer poučuje tudi v škofijskem semenišču. Župnijo in višarsko pot je od takrat upravljal sosednji župnik iz Ovčje vasi. Pred par dnevi je bil pa umeščen za žabniško župnijo novi župnik gosp. Jožef Simić (Simac), dozdaj vikar v Platiščih pri Tipani v Slov. Benečiji, doma iz Prosnita. Tako so dobile Žabnice s prelepimi in priljubljenimi Višarjani zopet lastnega dušnega pastirja.

ZA VARSTVO NARAVNIH LEPOP

Na pobudo ministrstva za ljudsko vzgojo so bile v vseh provincah ustanovljene posebne komisije, ki imajo nalogo skrbeti za varstvo naravnih lepot v deželi. V teh komisijah so poleg zastopnika ministrstva samega tudi zastopniki turističnih in umetniških organizacij. Te dni je izšel odlok, s katerim je ministrstvo imenovalo tozadevno komisijo za goriško pokrajino. Za

predsednika je določen prof. Bozzi, za zastopnika državnega urada, ki oskrbuje nacionalne spomenike, pa prof. Franco.

SMRTNA NESREČA PRI VIPAVI

Poveljnik finančne straže v Ajdovščini finančni maršal Karel Mazza se je peljal z motornim kolesom po državni cesti proti Vipavi. V bližini trga se je po nesreči zaletel s 35 letno Ivanko Pregelj iz Vrhpolja in jo podrl. Pri padcu sta se oba smrtnonevarno poškodovala. Ivanko so odpeljali v goriško javno bolnišnico in je njeno stanje opasno, ker ima nalomljeno levo nogo in še druge rane. Maršala so prepeljali v vojaško bolnišnico v Gorici, kjer je kmalu po dohodu svojim ranam podlegel.

NESREČA Z GRANATO

V skladišču starega železa in vojnih ostankov v ulici Fajti v Gorici sta si dva delavca dala opravka z vojno granato. Pri nevarnem poslu se je, kot že neštetokrat, pripetila nesreča. Granata je nenadoma eksplodirala in oba delavca ranila po rokah. Pripeljati so ju morali v javno bolnišnico.

VESTI S KOROŠKE

SLOVENSKI VOJAK PIŠE

"Koroški Slovenec" prinaša v svoji zadnji številki med drugim tudi dopis slovenskega vojaka iz Norveške, ki piše: "Naj Vam, cenjeni bralci, naslikam, kaj mi je bila slovenska pesem v času moje službe na Noveškem. Imel sem prijatelja, ki je bil, kot jaz, koroški Slovenec, in s katerim sva po ure kranljala o domovini. Ne vem, kako to, da naju je privabljal k sebi posebno norveški gozd, ki tako zelo sliči dobravam najine domovine.

Stopila sva med drevje in že sva bila sredi pogovora o dragih domačih, o starših in znanih. V duhu sva stopala po znanih stezah skozi pisane travnike in zoreča polja. Naša zemlja! Kako svet je ta košček najine domovine, posvečen po molitvah, znoju in trudu naših prednikov in naših staršev! Ena strast se je prenašala z roda v rod in ta strast je bila slovenska zemlja. Njej so posvečali svoje delo in svoje življenje, svoje skrbi in svojo kri. Za svoj dom so delali noč in dan, zanj se borili v trdih bojih z neprijatelji.

Ta čudna strast po domači zemlji je napolnila tudi naju in kar nehoti se nama je nekje iz globin srca izvila pesem: "Kdor ima sree, zna za dom, solze, za slovenske domovi-

ne raj. Zanj le živi, zanj hrepeni, njo, le njo bi ljubil vekomaj!" Tiho je donela najina melodija v norveškem gozdu in nad njo je šumelo drevje, kakor da bi pritrdjevalo najini pesmi in jo hotelo izročiti vetrovom, da jo poneso kot pozdrav na jug med rojake v domovini."

15.000 kmetijskih strojev so si v letih 1939-40 nabavili koroški gospodarji. Okroglo 30.000 strojev pa so nakupili v istem času štajerski kmetje.

Na Komolu pri Pliberku se je nevarno ponesrečil lesni mojster, 36 letni Janez Štefice. Podrlo ga je padajoče drevo.

25. novembra pr. l. sta pred oltarjem sv. Mihaela v Šmihelu nad Pliberkom sklenila zakonsko zvezo France Mlinar, gostilničar in posestnik v Pliberku, in Milka Plešivnik po domače Šercerjeva iz Šmihela.

Dne 20. novembra sta g. Picej, šmihelski župnik in g. Ruprecht iz Sveč z nepregledno vrsto pogrebcev izročila materi zemlji truplo Klorarjeve stare matere Ane Ruprecht. Rajna mati je bila verna, narodno zavedna in srčno nad vse dobra žena.

V nedeljo 24. novembra smo spremlili na zadnji poti ob veliki udeležbi pogrebcev moža v najlepši moški dobi, 36 let starega železničarja Lovrenca Lesjaka iz Sinče vasi. Doma je bil iz vrle narodne rodbine po domače Korepove iz Goselne vasi. Bil je več let cerkveni pevec. Zaprta 5 malih nepreskrbljenih otročičev.

Prva slovenska radio-tehnična delavnica

Naznanjam cenj. rojakom, da se nahajam s svojo radio-tehnično delavnico v ulici MAURE 3571 — U. T. 54-4650 (prej Andrés Arguibel 1468), kjer sem na razpolago cenj. klijenteli.

Konstrukcija prvovrstnih aparatov lastne znamke "Iliria" J. KREBELJ

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

MED JUGOSLOVANSKIMI VESTMI PRINAŠAMO TUDI NEKATERA MESTA, V KATERIH SO SE VRŠILE PROTITALIJANSKE DEMONSTRACIJE

GRADNJA V TRBOVLJAH

Trbovlje. — Človek bi mislil, da so izredni časi zavrli gradbeno gibanje, vendar so Trbovlje tudi v letošnji sezoni pridno gradile. Predvsem je naša rudniška industrija zgradila nekoliko lepih javnih zgradb, ki bodo naši dolini v okras in korist. Že pred dobrim časom se je TPD odločila, da članom bratovske skladnice uredi lastno lekarno. To je doslej obratovala v rudniški

V zavetišču bo v obeh nadstropjih vrsta obsežnih prostorov, dvoran, učilnic, jedilnic, telovadnice itd. za 70 otrok, ki se bodo tu pod nadzorstvom posebnih vzgojiteljev zadrževali preko dneva. Trideset sirot brez doma pa bo tu našlo stalno zavetišče. Ni še znano kam bo zavetišče predano v upravo. Gradbeni stroški so ocenjeni na 1.600.000 dinarjev.

Rudnik pa tudi sicer vrši obsežna

Skoplje, Južna Srbija

stanovanjski hiši, zdaj pa se bo kmalu preselila v novo poslopje, ki ga je bratovska skladnica zgradila ob stari bolnišnici na Vodah. Nova zgradba je enonadstropna in bo po svoji obsežnosti in notranji smotrni ureditvi vstrezala vsem poslovnim in stanovanjskim zahtevam. Drugo poslopje je nova lična stanovanjska hiša bratovske skladnice ob novi bolnišnici, ki bo tudi še letos izročena svojemu smotru. V zgradbi bodo stanovanja za zdravnika rudniške sestre. Obe poslopji bosta stali

gradbena dela na posameznih industrijskih objektih ter bo znatno povečana kapaciteta elektrarne na separaciji, kjer bodo zgrajene tudi nove naprave za lovljenje pepela. Pripravljalna dela za elektrifikacijo rudniških železniških prog so tudi že v teku ter se v ta namen širijo posamezni predori. Doslej se je rudniški tovarni promet vršil s parnimi stroji in Dieslovimi lokomotivami. Velikopotezen je tudi načrt, da se rudnika Hrastnik in Zagorje zvežeta s trboveljsko separacijo po pre-

Kragujevac, rojstno mesto Cvetkovića

preka milijon in pol. S tem je bratovska skladnica koristno in zelo socialno investirala svoj presežni kapital. Rudniški konzum se istotako preurejuje ter bodo poslovni lokali znatno povečani ter tam napeljana tudi centralna kurjava. Tudi skladišča konzuma so razširjena.

Zlasti bo vodenski gradbeni okoliš izpopolnjevala velika nova zgradba otroškega zavetišča, ki jo je TPD v kratkem času dogradila poleg rudniškega gasilskega doma.

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

Aleksander Štoka

STAVBENO TEHNIŠKO PODJETJE

Se priporoča našim rojakom.

ALVAREZ THOMAS 1035

U. T. 54 - 2756

Buenos Aires

Občinska gradbena dela so letos osredotočena pri novem vodovodu, ki bo zajel izvire potoka Konjščice pod Sveto Planino ter s tem ojačil trboveljsko vodovodno omrežje na mero, ki bo po svoji kapaciteti razpolagala preko pitne vode za vse trboveljsko prebivalstvo. Stroški so določeni na 1.100.000 dinarjev. Vodovod bo dolg 3200 metrov ter se bo v Kleku priključil na stari vodovod. Z novim vodovodom bo ustrezno zlasti delavskim kolonijam, ki so zlasti v poletnih mesecih bile dostikrat brez pitne vode.

Privatna gradbena delavnica je bila tudi živahna. Povsod, kjer je kolikaj prikladno zemljišče, rasejo iz tal nove lične, po večini enostanovanjske hišice. Na občinskem zemljišču, ki je za gradbene svrhe razparcelirano, je letos začelo graditi osem novih hišnih posestnikov. V Urhovčevi loki zidajo pet novih hiš. Na Tereziji je mesar Holešek svoj mesarski paviljon povečal v enostanovanjsko hišo. Nad kolonijo Dom in vrt je vstala vila kapelnika Hudarina, na Breznikovi parceli pa si je zemljišče razdelilo kar pet interesentov. Tu bodo v kratkem dograjene lične stanovanjske hiše Čibeja, Brinarja, Kumra, Šipa in mizarja Simiča. Mizar Pavlenč je ob cesti zgradil ličen paviljon za razstavo pohištva, prvi te vrste v Trbovljah. Trgovci Zdošek na Vodah bo dvignil hišo za en nadstropje ter je že prizidal obrtne lokale na dvoriščni strani. Predsednik občine gradi na tržnem prostoru, na bivšem zemljišču Zadruga elektrarne, stanovanjsko hišo s poslovnimi prostori. Tausel gradi za svojo hišo moderno kegljišče. Pod Posetjem so zrastle spet tri nove hišice, tam v hribu nad Germom pa se je stanovanjska kolonija povečala od lanskih treh na sedem hiš. Pravijo, da bodo obsežne rudniške njive pod Čerkom tudi kmalu izginile, ker bo rudnik vse zemljišče razparceliral ter po ugodnih cenah v gradbene svrhe oddal rudarjem.

Letos so gradili po večini rudarji in obrtniki. Rudniška družba pospešuje gradbeno gibanje v delavskih vrstah z brezobrestnimi posojili in s tem privzema istočasno delavce na tukajšnji rudniški okoliš. Seveda gradijo le tisti rudarji in rudniški namočenci, ki imajo nekaj prihrankov.

Finančni efekt privatne gradbene delovnosti dosega letos skoro tri milijone dinarjev. K temu pa je treba računati mnoge milijone industrijskih gradbenih investicij, ki gre do tudi delno v korist trboveljskega podjetja, pa tudi nekateri stavbeniki iz Savinjske doline in Radeč so se pri nas že udomačili. Večje stavbe pa so gradila ljubljanska podjetja Dukič in Toennies. Pri stavbah je v veliki meri bilo zaposleno domače delavstvo ter je tako ostal zaslužek po večini v domačih rokah.

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

TALLER DE CARROCERIAS

"EL RAPIDO"

IVAN CERKVENIK

Barvanje sistema "Duco" — Tapeiranje — Prevlaka — Kabine — Karoserije — Popraviljanje blatnikov

ENTRE RIOS 310 QUILMES

U. T. 203 - 1298 Quilmes

Slovenska restavracija

ima vedno na razpolago svežo in dobro hrano, najboljša vina ter vedno sveže pivo.

Gostje imajo na razpolago tudi lepo urejeno ZIMSKO in LETNO KEGLJIŠČE.

MARIJA SANCIN

JORGE NEWBERRY 3372

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

HUDA PROMETNA NESREČA

Celje. — V Stopčah blizu Št. Jurja pri Celju je huda avtomobilska nesreča terjala smrtno žrtev — 62 letnega upokojenega železničarja Zupančiča Matija iz Celja, obenem pa zadela tudi 50 letnega cinkarniškega delavca Vrhovška Jurija s Hriba sv. Jožefa. Šofer Gobec Franc se je peljal s tovornim avtomobilom v Šmarje pri Jelšah po mošt. Z vozom, naloženim s polnimi sodi, se je vračal okrog 8. zvečer proti Celju. V kabini avtomobila je imel poleg sebe še dva moška in eno žensko, dočim sta Zupančič Matija in Vrhovšek Jurij stala med sodi na vozu. Ko je avtomobil pripeljal čez Dolški potok, kakih 300 m od Kmetijske šole, se je šofer izognil nekemu kolesarju, pri tem pa zašel z desnima kolesoma na strmo obcestno travnato brežino. Vozil je potem po poldrugi meter globokem pobočju še 25 m, ni pa mogel izpeljati, ker je težko naloženi voz polzel po vlažni travi. Končno sta desni kolesi zašli v blatni jarek in se ugreznili, avto pa se je prevrnil. Pri tem so se sodi zvalili, polomili desno stranico karoserije in pokopali pod seboj upokojenega železničarja.

Ko je prišel Vraz na Koroško, ga je spremljal po njegovih potih. Leta 1843. je potoval po Gorškem, Beneškem in Primorju ter pisal potopis za Vrazovo "Kolo". Dopisoval tudi v Beliveisove "Novice" in se živo zanimal za vse, kar se je godilo v slovenskem in slovanskem svetu. Sestavil "Pravila, kako izobraževati ilirsko narečje v obče slovanski jezik" in prišel do zaključka, "da se morajo pisati samo take oblike, ki so vseslovske, ali vsaj veliki večini znane..." Ko je izbruhnila revolucija na Dunaju (1848), je bil prvi, ki je zahteval odločen boj za slovanski narodni program. Boril se je proti nemškemu pritisku na Koroškem, ter je bil zato preganjan od Nemcev, služboval je nato po raznih farah, kjer je v šoli in cerkvi razlagal svoj narodni evanĝelij. Leta 1856. je poslal vladi obširno spomenico, kjer je odločno zahteval ureditev narodne šole. Za leto 1863 je pripravljaval posebno knjigo v proslavo tisočletnice Cirila in Metoda ter se udeležil slavnosti v Zagrebu. Neprestano se je trudil v vprašanjem vseslovskega jezika in leta 1867 je potoval na slovansko narodopisno razstavo

trajajo. Obakrat je cerkovnik odklenil vrata v cerkvi, da je lahko šel v stolp, kjer se je vsakrat nekaj časa zamudil. Ta čas je moral izriniti razbojnik, ki je hitro za cerkovnikom smuknil v cerkev, naglo odprl tabernakelj ter potem s plenom spet zbežal, še predno je cerkovnik končal z zvonjenjem, zaradi katerega seveda ni mogel slišati morebitnega ropota v cerkvi. Stvar preiskujejo sedaj orožniki. Domnevajo, da so izvršili dejanje delavci, ki so bili zaposleni pri nekkih delih v bližini.

Slovenski Ilirci so izvršili veliko bini, so dobili le nekaj manjših prask, verjetno od razbite šipe, dočim se šoferju ni pripetilo ničesar. Tudi avto je le neznatno poškodovan. Gobec je vozil vino za gostilničarja Baštovca.

PRIJETA CERKVENA TATICA

V Ravnah soo rožniki prijeli 39 letno Marijo Knez, ki se je skrivala v tamošnjih hribovskih kočah. Aretiranka je bila zelo nevarna tujemu imetju. Zadnje čase se je zlasti specializirala za tatvino oltarnih prtov. Med drugim ima na vesti tatvine dveh prtov iz cerkve Sv. Michaela pri Šoštanju, prt iz cerkve v Št. Iliju pri Turjaku, tri iz cerkve v Dravogradu, za sedem prtov se pa še ni ugotovilo iz katerih cerkva izvirajo. Vsi ti prtji so vezani in je vsak vreden po več sto dinarjev, ona jih je pa prodajala za nekaj kovačev.

NI SE MU POSREČILO

V Središču so imeli nedavno tombolo, katero so priredili tamošnji gasilci. Glavni dobiček je bil 2000 dinarjev. Ko je bila igra v najlepšem teku, je nekdo iz množice zaklical, da ima tombolo. Hitel je na oder, kjer so njegovo tombolsko karto točno pregledali. Pri tej priliki so ugotovili, da je bilo na karto nalepljenih pet števil iz drugih tombolskih kart. Zaradi sleparije se je moral zagovarjati pred sodiščem, kjer so ga obsodili na dva meseca in pol strogega zaporja ter na denarno globo.

POSAVSKI MUZEJ V KRŠKEM ODPRT

Krško, 12. novembra. — Muzejsko društvo v Krškem se je ustanovilo z namenom, da ohrani zgodovino našega Posavja in si je pri tem postavilo za nalogo zbirati predvsem zgodovinske predmete naših prednikov tu in onkraj Save. Zgodovina tega dela naše domovine je zelo pestra. Vsi predmeti, najdeni v brežiškem ali krškem srezu, bodo na ta način ostali doma, s čimer bomo za vedno obvarovali dokaze naše živahne preteklosti. Na desnem bregu Save prevladuje največ rimska doba, na levem keltska. Imamo gomile z Libenskega vrha tja do Zdol, Sromelj in ob Bohorju proti Sevnici. Ponekod se v teh krajih najdejo še rimske izkopanine. Na desnem bregu Save pa imamo mnogo gomil iz rimske dobe. Velja še omeniti zgodovinske jame v našem muzejskem okolišu. Po uspešnih pripravljalnih delih je bilo potrebno, da društvo dobi svojo streho in je bila v ta namen preurejena cerkva sv. Duha.

V nedeljo dopoldne je bila otvoritev novega muzeja ob navzočnosti banovega zastopnika, banovinskega konservatorja dr. Mesesnela, nadalje sreskega načelnika Antona Kraj-

ška iz Brežic, zastopnikov naših muzejev ter mnogih gostov iz obeh srezov. Otvoritveni govor je imel predsednik Muzejskega društva dr. Tomšič, sreski načelnik v Krškem. Po pozdravu in govoru predsednika društva je govoril o pomenu pokrajinskega muzeja prof. dr. Mesesnel, nakar je odprl najnovejši muzej v Sloveniji. Prisotni so se nato podali v novi muzej in si ogledali predmete, ki so bili zbrani v teku enega leta. V muzeju so okamenine iz naše oko-

le, dovršil v Ljubljani l. 1892 ter se je nato odpravil v Monakovo. Dve duši sta se borili v njem, umetniška, ki ga je vlekla k slikarstvu, in trezno življenje, ki ga je vabilo na pot očeta jurista. Par let se ni mogel odločiti docela v nobeno smer, ampak je ustrezal obema. Po naravi izredno nadarjen za risanje in slikanje je izpopolnjeval v Monakovu svoj talent v umetniških šolah, občeval mnogo z Ažbetom ter drugimi slikarji in risal za slovenske liste, za

Beograd, jugoslovska prestolica

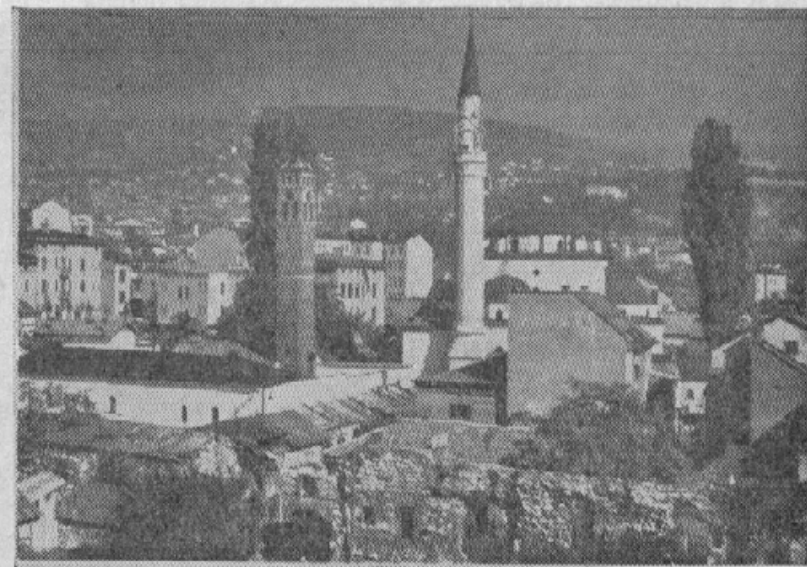
lice, zastopana je neolitska, bronzasta in rimska doba, srednji vek, zgodovina krškega mesta in obrt naše okolice. Med drugim so razstavljene tudi slike rodbinske galerije Moškonov, cerkvene oltarne slike bivše cerkvice sv. Duha, delo znanega slikarja Herrleina iz 1775, ter slika bivše župne cerkve, delo znamenitega slikarja Meneingerja.

Da je prišlo do otvoritve muzeja, imajo člani odbora in mnogi dobrotniki lepe zasluge. Priznati moramo, da je postal naš muzej v tako kratkem času bogat na izrednih predmetih. Vsekakor sta dala zasebna zbirka g. Aumana in njegovo vztrajno delo pobudo za ustanovitev muzeja.

"Dom in Svet" rajkega dr. Lampe-ta, za "Oso" in druge humoristične tednike in polmesečnike.

Po očetu je prejel krasno dediščino, humornost in satiričnost, predvsem pa duhovitost in originalnost v izrazih ter svojih prelepih pripodobah in ostrih kritičnostih, zmeraj prijetno omiljeni s porazno šaljivostjo. Tako se je razvil v izvrstnega humorista, ki je narisal in napisal marsikaj za slovenske liste. Po očetu je dedoval tudi lep dar za lepsovlje in je priobčil na primer l. 1897 v "Ljubljanskem Zvonu" noveleto "La bella Gina", ki je zbujala najboljše nade.

Toda končno se je pokojnik le

Sarajevo, Bosna

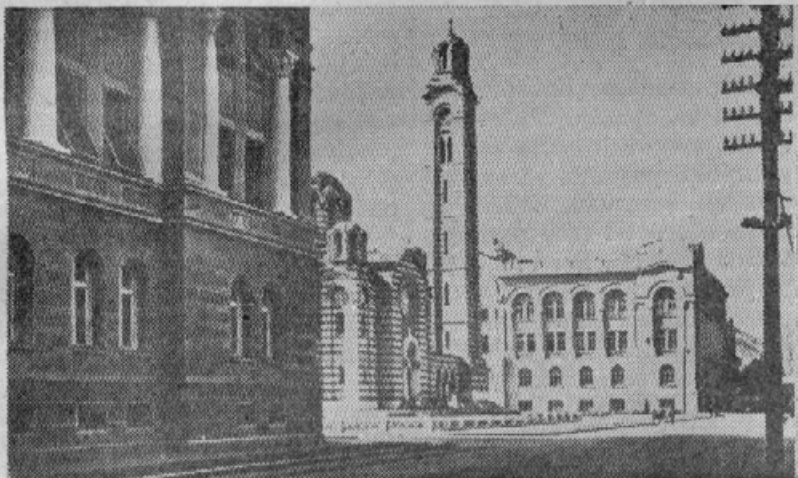
Otvoritev muzeja in v njem razstavljeni predmeti zgovorno pričajo o organizaciji Aumanovega dela, ki je bilo ob otvoritvi deležno vsega priznanja.

DR. MILJUTIN ZARNIK JE UMRL

Že nekaj časa je trajala strašna borba za življenje in smrt enega izmed naših najbolj vedrih, nadarjenih in popularnejših mož v Ljubljani in po vsej naši domovini. Ta borba se je z 26. decembra zaključila: bivši magistratni direktor dr. Miljutin Zarnik je umrl.

Bil je najstarejši sin slavnega nacionalnega in kulturnega boreca dr. Valentina Zarnika in brat vsenčilškega profesorja dr. Borisa Zarnika. Rodil se je v Ljubljani dne 14. aprila 1873. Osnovni in srednji šolo

odločil za pravo. Pobegnil je iz Monakova v Gradec, kjer je promoviral za doktorja juris ter vstopil v službo pri finančni direkciji v Ljubljani. Ta poklic pa mu ni prijal in je 1. januarja l. 1900 postal konceptni praktikant pri mestnem magistratu v Ljubljani. Tu je opravljal najrazličnejše referate. Bil je nekaj let tudi načelnik mestne policije ter je postal po upokojitvi Ivana Vončina magistratni ravnatelj. Kot tak je dovršil polna svoja službena leta v magistratni službi pod župani Ivanom Hribarjem, dr. Ivanom Tavčarjem, dr. Ivanom Peričem, raznimi komisarji in pod županom dr. Dinkom Pucem. Strog, vesten in natančen kot uradnik in kot šef magistratnim uradnikom in sploh uslužbencem je bil osebno blaga duša, ki ni nikoli storil krivice, temveč se je

Banjaluka v Bosni

ja iz Celja Zupančiča Matija, Vrhovšku pa zlomili levo nogo v členku. Ostali potniki, ki so bili v kate del nadaljevati z "Metuljekom", delo prebujenja. Prevzeli so dedščino prvih buditeljev in delovali na vseh poljih narodne kulture: zbirali so narodne pesmi, preiskovali do majo zgodovino, reševali jezikoslovna vprašanja, predvsem pa širili narodno zavest in vzgajali narod s pesmimi, knjigami in časopisi. Mnogi iz njih, ki so bili povečini duhovniki, so se posvetili znanosti in prihajali do zaključkov, ki sobili bolj dokaz srčnega navdušenja nego strokovnega znanja. A to so bile zmote časa, ki jih je rodila romantična doba tudi drugod. Vkljub temu so s svojo veliko delavnostjo močno pospešili narodni razvoj. Izmed mnogih Ilircv kot n. pr. Davorin Terstenjak, Oroslav Caf, Razlag, dr. Jos. Muršer in dr. so imena teh štajerskih buditeljev, med katerimi se še posebno odlikuje Matija Majar-Ziljski, o katerem spregovorimo tukaj par besed:

Matija Majar-Ziljski je bil rojen v Goricah v Ziljski dolini, kjer se je iz Japeljevega prevoda sv. pisma učil slovenščine, ter je pozneje študiral na gimnaziji v Celovcu in odšel na licej v Gradec, od koder se je vrnil v celovško bogoslovnico in se izpopolnil v slovenščini pri takratnem spiritualu celovške bogoslovnice, A. M. Slomšku. Leta 1837. je postal ekspeditor v škofijski pisarni in se je učil raznih slovanskih jezikov. Pridno je dopisoval v ilirsko "Danico" in zbiral narodno blago.

v Moskvo, za katero je oskrbel zbirko slovenskih narodnih noš. Ko se je vrnil iz Rusije je bil kaznovan, ker je brez dovoljenja zapustil faro, a on je nadaljeval svoje delo na ljudskih taborih. Dasi mu je že pešal vid, je izdal svoj list "Slovan" in z novo knjigo o Cirilu in Metodu je širil misel slovanskega bogoslužja med Slovenci. Leta 1883. je odšel v Prago, kjer je živel, utrjuje koroški borec svoji znanosti, osamljen in pozabljen do svoje smrti leta 1892.

S podobnim idealizmom so sodelovali tudi drugi Ilirci, budili slovensko ljudstvo, ter pripravljali maloštevilno slovensko izobraženstvo na leto 1848.

DRZEN CERKVENI ROP

Maribor. — Pri Sp. Sv. Kungoti so odtrili cerkven rop, ki je močno razburil vso župnijo. Ko je prišel zjutraj cerkovnik pripravljat oltar za sv. daritev, je opazil, da je tabernakelj s silo odprt, svete posode pa so iz njega izginile. Takoj je odhitel po župnika g. Vinka Kranerja, ki je nato ugotovil, da so obiskali svetišče brezvestni roparji ter ga oropali. S silo so odprli z nekimi železnim vzvodom vrata na tabernaklju ter si prisvojili monštranco in eiborij, ki sta bila oba napravljena iz srebra ter pozlačena. Obe posodi predstavljata vrednost 9000 din. Ropar — ne ve se, ali je bil eden ali pa je izvršilo dejanje več oseb — je prišel v cerkev ali zvečer, ko je cerkovnik zvonil avemarijo, ali pa zjutraj, ko je zvonil ju-

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC

VERMUT

Zlatko Badel

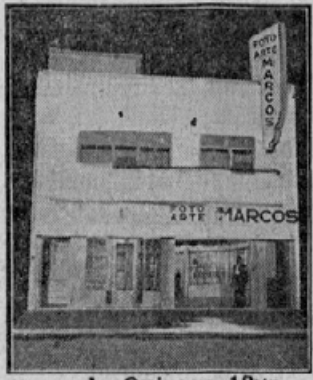
Avenida Maipú 3146-50, Olivos F.C.C.A.

U. T. Olivos (741) - 1304

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3-6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Acundo Quiroga 1320

U. T. 22 - 8327

DOCK SUD

Dr. Nicolás Martín

ODVETNIK

ZA TRGOVSKE ZADEVE

Posvetovanje za naročnike Slovenskega lista brezplačno.

ARENALES 1361

U. T. 41-3520, Buenos Aires

Krojačnica

Izdelujem obleke po najnovejši modi. — Cene zmerne.

Rojakom se priporoča

Peter Capuder

AYACUCHO 975, U. T. 41-9718 Buenos Aires

ZA POUK IN ZABAVO

NAŠI MOŽJE

Janez Cigler

Janez Cigler se je rodil dne 7. maja 1792: "pri Županu" v Udmatu pri Ljubljani. Latinske šole in bogoslovje je študiral v Ljubljani v letih 1804—1814, torej v burnih časih francoskih vojn. Med njegovimi učitelji je bil Valentin Vodnik, čigar pesmi je znal še v poznih letih na pamet in ki je najbrže v mlademu dijaku vzbudil veselje in ljubezen do slovenščine. Ko je dovršil bogoslovje, je bil še premlad, da bi ga posvetili za duhovnika, zato so ga poslali za domačega učitelja na neko graščino in ga posvetili leto pozneje (1815). Novo mašo je pel v rojstni župniji pri Sv. Petru v Ljubljani. Prvo službo je dobil na Kolaru. Prvo službo je dobil na Kolaru, potem v Dobu in v Škocijanu pri Dobravi. Leta 1820 je prišel k Sv. Petru v Ljubljani in postal 1. 1823 kaznilniški kurat na Ljubljanskem gradu, kjer je imel opravka z ujetniki raznih narodnosti, med katerimi so bili včasih prav izobraženi možje. Kot kaznilniški kurat se je zameril vladi, ki je pač po kakšnem vohunu zvedela, da sočustvuje Cigler s svobodnim naziranjem revolucionarjev, ali da se veseli kulturnega napredka slovanskih narodov. Sicer pa mu je utegnil že njegov odkritosrčni odgovor na vprašanje cesarja Franca, da ni poboljšal še nobenega ujetnika, nakopati nenaklonjenost vlade. Leta 1832 je bil poslan za župnika v Višnjo goru, kjer si je pridobil s svojo strpljivostjo, neumorno delavnostjo in ljubeznivostjo spoštovanje vseh faranov. Tu je pastiral do svoje smrti 11. aprila 1867.

Cigler je bil izobražen mož, znal je številne jezike; zraven onih, ki se jih je naučil v šoli, je znal še francosčino, italijansčino, ruščino in srbohrvaščino; v starih letih se je bavil tudi z angleščino. Svoje zna-

nje je širil s potovanji po Nemčiji, Franciji in Italiji, obiskal je Hvalsko, do dobrega pa je poznal domačo deželo.

Leta 1824 je podpisal Cigler z bivšim sošolcem fr. Ks. Andrijoletom in Ign. Holzapflem prošnjo na vlado, da bi smeli izdajati slovenski časopis "Slavinjo", ki naj bi prinašala poučne in zabavne sestavke. Vlada tej prošnji ni ugodila, ker je dvomil tedanji ljubljanski škof o potrebi takega časnika in o zadostni izobraženosti ter jezikovni zmožnosti omenjene trojice. Prvi neuspeh ni vzel trojici poguma, vsak izmed njih si je pridobil na slovenskem slovstvenem polju lepe zasluge, zlasti pa Cigler, ki je kmalu razvil živahno literarno delovanje in se trudil izpolniti vrzel, ki je nastala po Japljevi in Vodnikovi smrti. Njegove pesmi posvetne vsebine, ki jih je objavljaval v "Slovenski Čbelici" in pozneje v Bleiweisovih "Novicah", kažejo po obliki Vodnikov vpliv, z njimi je hotel poučevati — snov je zajel včasih iz domače zgodovine — ali zabavati, vmes najdemo tudi prav pikre. Napisal je tudi številne nabožne knjige, ki niso zgolj molitveniki, temveč vsebujejo tudi uravnotežene verske nauke in so bile namenjene zbuditi v čitateljih premišljevanje o duhovnem življenju ter jim dati navodila za krščansko in trezno življenje, tvorijo tako za Ciglerjevo dobo nov pojav v slovenski nabožni književnosti. Izdal je tudi prevod pisma znamenitega misijonarja Fr. Barage, s katerim je budil med narodom zanimanje za misijonsko delo. Nekateri njegovih nabožnih knjig so se ljudstvu tako priljubile, da so bile ponovno natisnjene; "Duhovni studenec" je doživljal sedem natisov, "Mašne bukvice" so bile pa 1885. leta trinajstič natisnjene. V obeh je dodal tudi nekaj cerkvenih pesmic.

trudil, da je delil in izkazoval le usluge in dobrote. Na zunaj često osoren, grob, v izrazih neizbirčen, je imel pokojnik dušo in sree, ki sta bili prepolni človekoljubnosti. Tudi najbolj neprijetne ukore in kazni je znal osoliti z mrimim, udarnim dovtipom ali poredno šalo. Zato so ga uradniki in uslužbeneci vseh vrst izredno spoštovali in naravnst ljubili.

Ogromno Ljubljancev, najrevnejših pa tudi najimovitejših, je sprejemal dan na dan v svoji pisarni ter je bil kot odlični jurist, razsoden upravni uradnik, zlasti pa kot duhovit mož zmeraj rad na uslugo

nekaj časa pri "Slovenskem Narodu" kritik za dramske predstave. Pisal je kritike, ki se jih zaradi njihove često groteskne humorističnosti ter evetolič podob morada še danes marsikdo z radostjo spominja. Tudi za "Jutro" je napisal iz ljubljanskih najnižjih trnovskih in krakovskih slojev drastično folklorno in jezikovno zelo zabavno humoresko, ki žal ni izšla v ponatisku. Nekaj mesecev je tudi urejal bogato ilustriran ženski mesečnik "Vesna".

Široko izobražen mož, ki se je poseben živo zanimal za zgodovino in zemljepisje ter se je poglobil v raz-

Dolgo vrsto let je bil Cigler so-trudnik Bleiweisovim "Novicam", od njih početka jih je zalagal s poučnimi in zabavnimi spisi, hoteč ljudstvo odvrčati od zastarelih nazorov in škodljivih navad, tudi kmetovalcem je dal marsikatero pobudo.

Na slovstvenem polju si je pridobil Cigler največjo slavo s povestjo "Sreča v nesreči ali popisovanje čudne zgodbe dveh dvojčkov", ki je izšla leta 1836. in je prva slovenska povest v dobi, ko nismo imeli še drugega nego par prevodov iz nemščine. V njej opisuje doživljanje Svestinove družine; le začetek se godi na Slovenskem, francoska vojna pelje očeta daleč po svetu, revščina prežene njegovo ženo in oba sinova iz domačega kraja, dokler se vsi zopet ne znajdejo v tujini v sreči in blagostanju. Ker je bila to prva slovenska povest, se je narodu, ki je bil šiva željan, silno priljubila, tem bolj, ker je bil v tedanjem rodu pač še živ spomin na francoske vojne; postala je prava ljudska knjiga in ko je Fr. Levstik l. 1858 razmišljal kako in kaj naj bi slovenski pisatelji pisali, jim je postavil Ciglerjevo povest za zgled. Morebiti je baš Levstikova pohvala podžgala sivolasega Ciglerja, da je napisal še dve povesti; l. 1863 je izšla "Detelja ali življenje treh kranjskih bratov francoskih soldatov" in l. 1866 "Kortonica, koroška deklica." Z njima pa ni več vzbudil toliko zanimanja, slovstvene razmere so se bile spremenile; Josip Jurčič in drugi so že stopali na plan.

Ciglarjevo delovanje nam priča, da je dobro spoznal, kaj je bilo tedaj našemu narodu potrebno. Da bi se bilo njemu, Andrijoletu in Holzapfju posrežilo ustanoviti "Slavinjo" in organizirati slovstveno življenje po Vodnikovi smrti, bi bili še v večji meri pospešili naš kulturni razvoj in se tudi sami bolj razmahnili, tako pa je vsak sam zase delal po svojih močeh.

Rodil se je 29. marca 1773. v Idriji; oče, rudarski uslužbenec, je namenil tudi sinu istemu poklicu, a Hladnik je kazal že kot deček veselje za uk in zanimanje za rastlinstvo. V rojstnem kraju je dovršil nižje šole, gimnazijo in teologijo v Ljubljani. Kot sin revnih staršev si je moral sam pomagati in je ob počitnicah bival v hiši barona Zoisa, kjer je gotovo dobilo njegovo veselje do naravoslovja ob bogatih zbirkah novo pobudo.

Ko je dovršil bogoslovje, je dobil službo na licejski knjižnici v Ljubljani (1795), a naslednje leto bi bil moral iti kot kaplan na Brdo. Službe ni nastopil radi boleznii in ker je tedaj že pričakoval imenovanje za učitelja četrtega razreda normalke. Leta 1802 je postal ravnatelj normalnih šol in se odslej z vso vneto posvetil rastlinstvu. Leta 1807 je bil ravnatelj gimnazije, in med francosko okupacijo je poučeval naravopisje ter rastlinstvo. Leta 1810 mu je maršal Marmont nakazal prostor za botaničen vrt, katerega je zasadil Hladnik s približno 2000 vrstami kranjskih rastlin. Po odhodu Francozov je prevzel zopet ravnateljstvo gimnazije, bil je tudi vodja botaničnega vrta in je predaval o rastlinstvu. Ko mu je počel pešati vid (1832), je moral opustiti vodstvo botaničnega vrta in predavanja ter je stopil v pokoj (1837). Z zadnjimi silami — samo na levo oko je videl še nekaj malega — je dovršil bogato zbirko rastlin, s katero se je ukvarjal 36 let, in jo daroval ljubljanskemu muzeju, leto pozneje je daroval svoje knjige licejski knjižnici. Kmalu po upokojitvi je popolnoma oslepel, a še je utegnil narekovati seznam kranjskih rastlin in njih bivališča. Umrl 25. novembra 1844.

Hladnik je proučeval domače rastlinstvo. Prehodil je Kranjsko, soško in dravsko dolino, zbiral rastline ter jih presajal v botaničen vrt, kateremu je žrtvoval obilo dela in tudi denarja. Ko je starce že opešal, je še plačeval ljudi, ki so zbirali rastline za njegov vrt.

Ni utegnil, da bi sam natisnil opis kranjskih rastlin, njegovo zbiranje je prišlo tujim raziskovavcem v

prid. Najznamenitejši botaniki so si dopisovali z njim, pošiljal jim je rastline, ki so bile drugod neznane, in tako je zaslovel po tujih spisih kot najboljši poznavatelj kranjske flore — učena društva so ga imenovala za člana, sedmero rastlin nosi njegovo ime.

Mnogo priznanja je žel Hladnik kot profesor botanike, o tem nam pričajo zahvalni sonetje njegovih dijakov iz leta 1818, 1824 in 1826. Vzgojil je naraščaj, ki je sledil moštru in ki nam je dal številna botanična dela. Izmed njegovih učencev naj imenujemo samo Andreja Fleischmanna iz Beričevega pri Dolu (1805—18667), ki je bil Hladnikov naslednik pri botaničnem vrtu in na gimnaziji, ter Henrika Freyerja (1802—1866), ki je češkega polkovenja, a rojen v Idriji in nad dvajset let kustos ljubljanskega muzeja.

Franjo Paternost, Brazil:

Evropska vojna v luči prerokov

V.

NADALJNA NAPOVED

V državah vzhodne Evrope: na Poljskem in na ozemlju bivše Avstro-Ogrske monarhije, dobi se pri ljudstvu veliko prerokb, ki se hranijo navadno v ustnem izročilu in so poznane skoro od vseh prebivalcev dotičnih ozemelj. Pri večini teh prerokb je težko povedati kakega izvora, da so, in koliko da so stare; toda v največ slučajih se nanašajo na Sibilina (ali po ljudsko slovenski: Sembiljina) prerokovanja. Ta izredna ženska, katere ime poznamo že iz sv. Pisma, je razložila že kralju Salomonu bodočnost sveta in njenih narodov.

Čital sem že več teh Sibilinih prerokovanj; spominjam se še iz dijaških let, da sem jih čital v nekem starem nemškem rokopisu; lansko leto je priredil ta prerokovanja g. Niko Kuret v naši mesečni reviji "Obisk" in sicer po slovenskem ljudskem rokopisu, od kjer sem vzel večino "dogodkov". Neki poljski univerzitetni profesor, ki biva že več let tu v S. Paulo, mi je pravil, da je bilo na Poljskem že pred svetovno vojno zelo razširjeno prerokovanje o bodoči usodi cesarja Viljema II. Prerokovalo se je, da bo mogel cesar neki dan vse svoje podložnike spraviti v senco enega drevesa, tako da bo njegova slava obledela; kar se je tudi v resnici zgodilo. Druga teh prerokb kaže čisto razločno na poraz Nemčije v vojni leta 1914—1918, in dvig Poljske po vojni. Ta prerokba nadalje napoveduje vzetje "koridorja" po Nemčiji in zopetno žalostno usodo Poljske, toda v nadaljevanju pravi, da Poljska bo ponovno postala velika, veliko večja kot je bila, da se bo razprostirala od Donave do Baltijskega morja, in da bo postala ena svetovnih velesil.

Slovenska Sembilja pa pravi: "Ko se bo v Evropi povzdignil mož, ki ne bo iz kraljeve rodovine, se bo lastil dežele nekega kraljestva, in ob času njegovega vladanja bo nastala velika revščina, veliko prelihanja krvi, da bo veliko dežel v nič prišlo... Tisti čas se bo slišalo po več deželah govoriti v raznih jezikih... Izbruhnile bodo med ljudstvi velike vojne, vojno orožje bo veliko in na prečudne načine napravljeno; železni možje, veliki kot gore, bodo cele trume vojščakov pomandrali (tanki); grozovito se bo prelivala človeška kri. Nastopila bo lakota in velika draginja, revni bodo revščino trpeli in veliko jih bo konec vzel. In tako bo vedno huje in slabše, in kmet bo prisiljen do zadnjega sina v vojno poslati; in rokodelci bodo svoje delo opustili in za orožje prišli..."

"In vseh teh nadlog, vojsk in nereda bo zakrivil tisti mogočni nora, ki se bo polastil dežele brez kraljeve krone in ki si bo hotel polastiti vseh dežel, da bi bil na zemlji samo en cesar, kakor je v nebesih samo en Bog. In zdaj, glej, vzdigne Bog svojo mogočno roko in udari tistega moža, da pade iz visokosti svoje slave..."

"Bog bo iztegnil svojo kaznujočo roko tudi nad druge ošabneže, ki bodo delali hudobna dela in nečimernosti uganjali, udaril bo cela mesta ter jih porušil v prah in pepel..."

"Ausig, Sobreslav in Melnik (mesta na severnem Češkem), če bodo božjim resnicam zvesta ostala, bodo blagoslovljena čez druga mesta; (to znači, da bodo najbrž ohranjena); ...Kutnik (Kuttenberg), Pilzen, Kraljevi gradec, Saaz, Haslov in druga mesta bo sovražnik porušil. Najbolj pa bo v prah poteptan ta prevzetni Babilon (Dunaj). To veliko mesto bo uničeno z ognjem in velikimi povodnjami; sovražniki ga bodo oblegali in razdejali... (spominimo se na Nostradamusa, ki napoveduje napad Rusov na Dunaj)... Tisti čas bo nastala velika kuga... (tudi Nostradamus jo napoveduje) in napravila bo konec vojni... in pomorila bo več ljudi, kakor jih je usmrtil sovražnik (primerjaj nemškega sv. Antona, ki napoveduje to isto bolezen).

"Trupla bodo ležala povsod, psi in roparski ptiči jih bodo trgali, ker ne bo ljudi, da bi mogli trupla pokopati. Tisti pa, ki bodo vse to preživeli, bodo preplašeni radi teh grozot... Vse mesto bo kup podrtije in iz njih se bo vilo mnogo ostudnih gadov... Iz te podrtije mesto ne bo več ustalo. Kune in lisice bodo tod prebivale, tuljenje volkov in milih glasov nesrečnežev se bo slišalo iz podrtin..."

"In kdor bo tisti čas mimo tega kraja šel, povzdignil bo roke in zaklical: Kje je veličanstvo tega mesta, kje je toliko tisoč ljudi, ki so to živeli, zdaj pa ni drugega kot kup podrtij, dom kaži in lisice?"...

VI.

PREROKOVANJE NEKEGA MENIHA IZ XVII. STOLETJA.

V neki stari portugalski knjigi sem našel naslednje prerokovanje, ki se prišteva nekemu nemškemu menihu iz XVII. stoletja:

"Dvajseto stoletje bo najbolj čudno izmed vseh stoletij... Prišel bo čas poln groze in revščine nad ljudi te zemlje. Vse kar si moremo misliti slabega in neprijetnega, se bo zgodilo v tem stoletju. V več deželah, se bodo v začetku dvignili principi proti kraljem, ljudstvo proti oblastim, sinovi proti staršem, pogani proti Bogu in celi narodi proti obstoječemu družabnemu redu..."

"Izbruhnile bo vojna, v kateri bodo padale bombe iz neba; in tedaj bo izbruhnile druga vojna, tekom katere bodo postali vsi narodi revolucionarni. Odigrale se bodo velikanske katastrofe premoženja in imetka... Veliko solz bo potočeh... Ljudje bodo brez sree in usmiljenja..."

"Strupeni oblaki in ognjene strele polne strašnih bomb in pšic bodo padale na zemljo; železne valeče se in leteče trdnjave bodo potepale ljudi in rušile mesta; smrtonosne padajoče zvezde in žvepleni dež bodo nosili pogin ljudem in živalim..."

"To stoletje bo najbolj čudno in najbolj grozno izmed vseh stoletij; ljudje bodo postali pravi "norci", pobivali se bodo med seboj in s svetom..."

(Prihodnji napovedanje Doktorja Theophrastus Paracelsus iz leta 1541).

KADAR ISČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Kavarna in pizerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.

Rojakom se priporoča

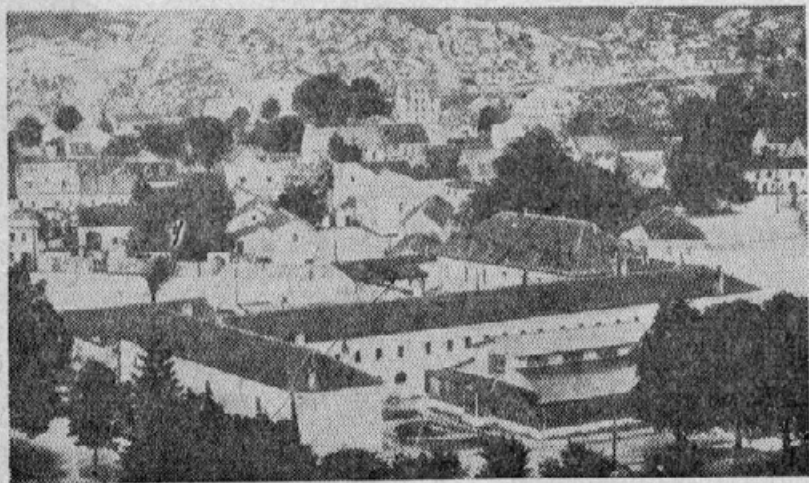
PETER FILIPOČIĆ

WARNES 2101 esq. Garmendia

U. T. 59 - 2295

La Paternal

Bs. Aires

Cetinje v črni gori

kot svetovalce, razsojevalce ali podpiratelje. Tako bo ostal dr. Miljutin Zarnik med bivšimi občinskimi svetovalci in župani ali komisariji, med ljubljanskimi meščani, posebno pa še med magistratnimi uslužbenci zapisan v najboljšem spominu ter bo ostal nepozaben vtisk na tega srčno blagega moža.

Kot magistratni direktor se je dolgo vrsto let živo zanimal za razvoj slovenske umetnosti ter je kot umetniški referent nakupil za mestno galerijo veliko število domačih slik in kipov. Bil je naših umetnikov prijatelj in podpornik v dejanjih, ki bodo ostala nepozabna. Žal, da je leposlovje popolnoma opustil in se končno umaknil tudi kot ilustrator in humorist. Vendar je bil

ne stroke vede in umetnosti pa celo v filatelijo, je bil dobrodošel v vsaki družbi. Saj je znal marsikaj imenitno povedati ter ljudi tako duhovito zabavati kakor nihče drugi. Le žal, da je po svojem očetu podedoval tudi ljubezen do udobnosti. Prav zato svojih duševnih in srčnih darov niti približno ni uveljavil.

Pred leti ga je zadela kap. Iskal je zdravja v raznih zdraviliščih, pa zaman. Vse življenje vedri, šaljivi, nasmejani dr. Miljutin Zarnik je moral kljub svojemu orjaškemu telesu končno izhirati, najprej psihično in nazadnje tudi fizično.

Vedno odločno napredno in jugoslovensko čuteči in misleči mož bo ostal v Ljubljani in Sloveniji v najboljšem in najtoplejšem spominu.

V senci najvišjih gorá

Marsikdaj je rajni gospod Jože ohrnil pogovor na velike kate, se ponasajo kot največji orjaki ameriškega kontinenta.

Predno sem odrinil čez daljno morje v Argentino, ko mi je g. Jože dajal zadnja navodila, je nanesel govor tudi na g. Vigorja Domiceja, ki je bil tedaj tajnik alpinskega kluba v Argentini. "Tamkaj, tako je menil g. Jože, je malo smisla za planinstvo. Zato je delo našega rojaka kaj dobrodošlo, in kdo ve, če ne bomo neki dan poskusili tudi mi Slovenci pot na Akonkaguo".

Pozneje mi je ob neki priliki ves navdušen razkazoval slike iz mendoških gorá in mi razlagal zanimivosti iz Puente del Inca. In še marsikaterikrat je bil ves poln navdušenja za tiste planinske kraje. Tja ga je vleklo sree in tamkaj je tudi našel svoj zadnji počitek.

Minilo je leto, ko smo zvedeli tragično novico o njegovi usodi. Brez sledu je zginil v snežnih gorskih velikanih. Molk ga je zagrnul in snežna belina je bila njegova grobna odeja. Vedeli smo, da bo gora molčala. Šele ob letu bo nemara dala kak glas o rajnem gospodu Jožetu.

Samo v mesecu februarju in marcu je Akonkagua dostopna. Zato smo prisluskovali te zadnje tedne, če bomo zvedeli od kod kak glas. Toda slišati je bilo samo molk... kakor tisti skrivnostni molk, kateri pokojno leži čez planjave v senci gorskih vrhuncov.

Že je kazalo, da ne bo nobenega glasu. Dne 20. marca pa je zabrnal telefon.

Ali bi mogel govoriti z g. Hladnikom?

Baš z njim govorite.

Govori Link, tako sem slišal in takoj nato zvedel, da je nemški dnevnik "La Plata Zeitung" tisto jutro objavil poročilo, da je bilo na Akonkagui najdeno truplo, o katerem sodijo, da je rajni g. Kastelica.

Spet me je klical telefon. Dobil sem vprašanje, če mi je kaj znanega, kaj je na stvari. "Crítica" javlja namreč, da je bilo najdeno Kastelicevo truplo...

Še tisti večer je prišla brzjavka iz Puente del Inca od našega rojaka Mahniča na Slov. list, da so "na-

šli in prinesli z gore truplo rajnega g. Kastelica".

Stvar je torej postala jasna izven vsakega dvoma, posebno še ko so prišle brzjavke iz najbolj zanesljivih strani. Ostalo je samo še vprašanje podrobnosti, o katerih bodo poročali naslednji dan časopisi.

Toda že vemo, da ima lepe svetovalce tisti, ki se nanje zanaša. Časopisni poročevalci so namreč vedno v strahu, da ne bodo dovolj izvirni... In ker zadnje vendarle eden od drugega prepisujejo, morajo kaj pritakniti po svoje... kar je navadno seveda njegova osebna iznajdba. Tako se je zgodilo, da je v četrtek zvečer sporočena novica, ki je bila čisto jasna in nesporna, postala v petek zjutraj grda zmeda.

"La Nación" je objavila poročilo datirano iz Uspallate, ki je na potu med Mendoza in Puente del Inca, od koder tudi vodi odprta dolina v vzhodje Akonkague in je od tam mogoče iti tudi na goro samo... Poročilo je bilo tako sestavljeno, da je dajalo vtis, da so prinesli truplo v Uspallato... In še to je bilo zapisano da je "cura polaco".

Menda je res ni gluposti, katere še ni nikdar noben periodist zapisal in zato so tudi to pot časopisna poročila šla tako narazen, da je bilo kar nemogoče dobiti jasnost, kaj je na stvari in tako so bila naša pričakovanja in zanašanje na časopisne vesti docela prevarana.

Toda danes je svet majhen... Zakaj ne bi torej človek poklical na pomoč moderne iznajdbe. Kar telefon sem zavrtel na "largo distancijo" in kmalu sem bil v zvezi z Mendoza in sem od tam naravnost dobil poročila, ki so mi zadevo dovoljno pojasnila.

Še se spominjate, cenjeni bralci, da je lani ostal rajni g. Jože v višini 6850 m, torej skoro na vrhu Akonkague. Tamkaj je utihnil on in od tedaj je gora molčala. Letos je stopila prva ekspedicija že na vrh gore v februarju. Nobenega sledu niso našli.

Iz poročil, ki smo jih dobili sledi, da so našli njegovo truplo na višini 5700 m. Vendar pa je glede kraja kjer je bil najden, za enkrat še precej nejasno.

Truplo je bilo najdeno v snegu in ledu. Obleženo je bilo v vojaško

obleko, kakor je bil opravljen na svojem gorskem potu g. Jože. Pod delovanjem ostrih sončnih žarkov je truplo močno očrnelo, tako, da je osebni izraz zgubil svoje značilne poteze na obrazu, kar je dalo povod, da so nekateri sodili, da je najdeno truplo neki turist iz Čile, ki je zgubil na Akonkagui življenje pred 2 leti. Za to mnenje so se posebno zavzemali radi tega, ker so menili, da bi petrifikacija trupla do takega stanja ne mogla preobraziti v času enega leta.

Vsi dvomi so se razblinili, ko je oblast uradno intervenirala in ko so si ogledali truplo in obleko tudi nekateri, ki so bili osebno člani v Linkovi ekspediciji in ki so dobro poznali obleko, katero je rajni g. Jože imel na sebi v gori.

Preiskava je dala sledeči zaključek:

Truplo kaže le male poškodbe. Ni torej verjetno, da bi rajni našel smrt v kakem padcu čez kake strme stene, ker v tem slučaju bi bilo truplo gotovo od padcev in udarcev kaj razmesarjeno. Mnogo bolj kaže, da je nastopila smrt vsled zmrznjenja, kajti drobovje se je izkazalo tako, da je smrt nastopila ne nasilno temveč da je zmrznilo.

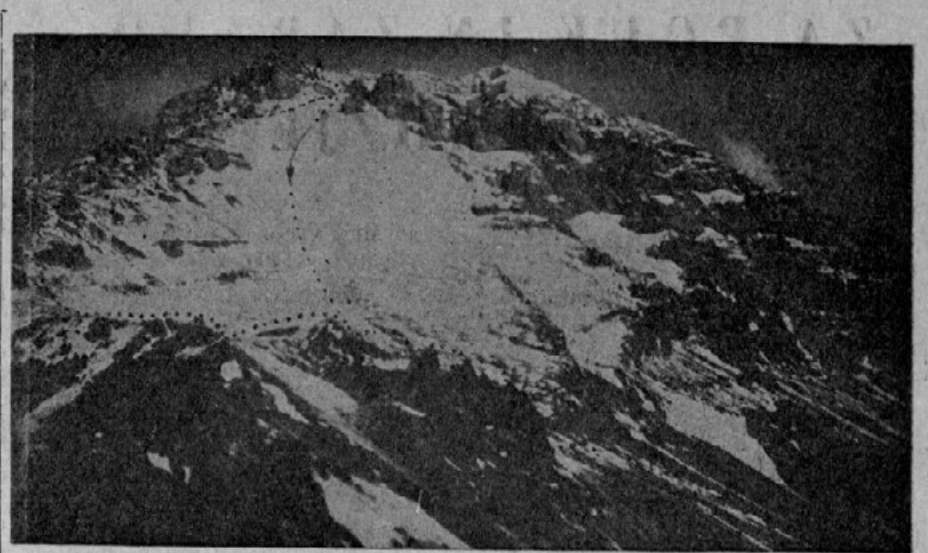
Domneva se torej, da je trditev Linkova najbolj verjetna. On je namreč menil lani, da je gospod Jože izbral lep dan, ki je nastopil lani 8. marca in je poskusil sam na goro, zato ga ni bilo pozneje mogoče nikjer izslediti, a na goro ni bilo več mogoče radi obilnega snega, ki je med nevihto zapadel. Ostal je torej g. Jože nad višino 6850 m.

Ker truplo ne kaže sledov, da bi zdrsnil po snežnih drčah po zmrznjenem snegu, je najverjetneje, da je prišel z višine na tisoč metrov nižjo točko, kjer so ga našli, ko so držali nizdol tajajoči se plazovi snega. Le na ta način je mogoče, da je prišlo truplo skoro brez vidnih poškodb na položaj, kjer so ga našli.

Ekspedicija, ki je te dni zastoj poskusila srečo s svojim naskokom na Akonkaguo, je naletela na njegovo truplo, ki so ga prenesli na muli v Puente del Inca.

Tamkaj v zavetju gorskih velikanih tiho vabi malo pokopališče. Nisem jih videl tisti vrb-zalujk, ki objokujejo mlada življenja, ki so našla svoj grob tamkaj.

Že lepa vrsta jih je, ki so bili

Aconcagua: V podnožju ledenikov, nekako v desno, so našli truplo pok. g. Jožeta Kastelica

tamkaj položeni k večnemu počitku. Bila je snežna višava, ki jih je vabila. Toda gora je bila presilna, strmine in prepadi nezmagljivi in drzni plezaleci so tamkaj našli konec svojem zemeljskemu hrepenenju.

Tamkaj počivajo Amerikanci, Angličani, Nemci, Švicarji, Čilenci... V idiličnem zavetju nekaj sto metrov vstran od velike ceste, ki vodi čez gore tja do Tihega Oceana, počivajo svoje poslednje spanje; nad njim blesti jasno nebo; iz strmin nad njimi pa bleste snežni vrhovi mogočne Akonkague... Saj to je bila slika v katero so sanjali in tamkaj so sedaj našli tudi svoj zadnji počitek.

Ni bilo mogoče misliti na to, da bi pripeljali truplo pokojnega g. Kastelica v Buenos Aires. S tem so združeni toliki stroški, da bi jih ne mogli zmagati. Poleg tega je treba postopati z veliko naglico in bi ne bilo mogoče pravočasno obvestiti naše ljudi o uri in mestu pogreba, zato je bilo odločeno, da naj najde rajni g. Jože svoj zadnji počitek med onimi, ki so bili z njim deležni iste usode.

Nešteti ljubitelji planin se bodo pomudili ob njegovem grobu in nemara tudi zmolili zanj očenaš. Poskrbeli pa bomo, da mu postavimo lep nagrobni spomenik, po katerem bomo mogli najti tudi mi njegovo zadnje počivališče, če bo kdaj koga zanesla pot tja gori med gorske velikane.

Zakopan je bil v soboto 22. marca

popoldne. Na njegov grob pa je bil položen venec rdečih nageljnov, kateri govori: "Slovenci svojemu duhovnemu očetu".

Naj v miru počiva!

Janez Hladnik

CERKVENI VESTNIK

30. marca. Maša na Paternalu za rajnega Maksa Bovecon. Molitve in križev pot na Paternalu.

6. aprila. Cvetna nedelja. Maša na Paternalu za stariše Lestan. Molitve na Paternalu.

Popoldanske molitve se vrše od 1. aprila nadalje ob 16 uri. Pridite torej pol ure prej kot doslej.

Ne zanemarite velikonočne spovedi. Vsi izgovori katere iščete v svoji opravičilo, ne bodo nikogar izgovorili pred Bogom, kateremu moramo biti tukaj zvesti otroci, če naj bomo deležni tudi njegove sreče v večnosti. Sovražnik človekovega zveličanja si je izmislil nebroj zvičaj, s katerimi skuša razorožiti človeka, da bi ga spravil v pogubo. Tisti kristjan, kateri vredno prejema spoved in sv. obhajilo, je nedostopen hudobeovim zapeljevanjem; pa če nemara tudi kdaj kaj spodrsne, božja milost ga bo spet dvignila. Zato pa dela skušnjavee na vso moč, da kristjanu vzame pravo spoznanje o vrednosti zakramentov.

Prilika za slovensko spoved je vsak dan v cerkvi sv. Roze, Belgrano 2200, dopoldne. V nedeljo pa vselej tam, kjer je slovenska služba božja.

Janez Hladnik

Caričin ljubljence

ZGODOVINSKI ROMAN
Nadaljevanje 220

Moja hčerka, je bila namreč tri leta v Petrogradu! Ha, kaj pravite sedaj?

Takoj se vidi na milostljivi gospodični, da je izobražena in inteligentna mlada dama, — odvrne spoštljivo Dembinski.

Toda čakajte, vi še ne veste vsega! Moja Dora zna igrati glasovir, zna francoski, čitala je knjige, — oh, zelo mnogo knjig. Iz Petrograda je prinesla na primer s seboj neko debelo knjigo, ki ima vsaj petsto strani.

In lepo vas prosim, ona je to vse prečitala.

Toda oče, — se razjezi Dora, — kako moreš tako govoriti gospodu Dembinskemu!

Molči, otrok moj, pojdi ti lepo na svoje delo, gospod Dembinski pa bo kmalu sam videl, da si pametna in izobražena gospodična.

Ko je zvečer gospod načelnik že sladko spal v svoji postelji in najbrž sanjal, da bo nekega lepega dne cel svet napolnjen z lepimi, pitanimi svinjami, sta stala na vrtu pod staro jablano dva človeka.

Nista pa mirno stala, — objemala sta se.

Vročje in strastno sta se poljubljala.

Oh, sladka moja Dora! — je šepetal moški glas.

Oh, edini moj Vladimir! — je šepetala ona.

Tako nežno ljubavno šepetanje se je v Oršovi redko kdaj slišalo. Navadno se je slišalo v tihih poletnih nočeh samo kruljenje svinj.

Sedaj pa se je slišal poljub.

Sedaj sva zopet združena! — zasepeče Dembinski.

Oh, če bi ti vedel, ljubljene moj, kako sem vedno hrepenela po tebi!

Vidiš pa, da sem izpolnila svojo obljubo, ki sem ti jo dala, ko sva se v Petrogradu na skrivaj zaročila.

Pripeljala sem te v hišo svojega očeta.

Sedaj pa je tvoja stvar, da pridobiš mojega očeta za sebe in da mu izbiješ iz glave načrt, da me da za ženo onemu strašnemu, neumnemu svinjereju Leonu Mikoloviču.

To se ne bo nikoli zgodilo! — vzkligne Dembinski. — Jaz sem položil svoj zadnji medicinski izpit in sem danes zdravnik. Mislim, da bi Oršova potrebovala zdravnika.

Ah, zdravnik tu ni potreben, — sem mora priti le živinozdravnik, — vzkligne Dora. — Tukaj kličejo ljudje zdravnika le takrat, ko jim zbolijo svinje.

Človek si mora sam pomagati.

Ah, kaj, — sčasoma bom že imel popolnoma dobro prakso, — videla boš!

Za naju je bilo važno le to, da me tvoj oče spozna.

Ko bo videl, da sem pošten, se bo otesel svojih predsodkov, ki jih ima proti znanosti in izobrazbi.

Potem bo dovolil, da postane moja žena, ne bo te več silil, da se poročiš z onim svinjerejem.

Vladimir začne znova poljubljati mlado deklico, tako da je stara jablana začudeno stresla svoje veje.

Neko zrelo jabolko je padlo na tla, zgodilo se je najbrž zato, ker ni staro drevo, odkar je bilo na svetu, še nikoli slišalo takega pogovora.

Dembinski je prišel v načelnikovo hišo z namenom, da vse stori mesto načelnika, tako da načelnik naposled ne bi mogel več brez njega izhajati.

In to se mu je tudi posrečilo.

Načelnik ni nikoli rad preveč delal.

Ni bil prijatelj dela, — in čeprav ni bila njegova občina velika, je vendar marsikateri spis čakal mesece in mesece na rešitev.

Njegovi predali v pisalni mizi so bili prenapolnjeni z nerešenimi spisi.

Stranke so prihajale k njemu in ponižno spraševale:

Gospod načelnik, prosim lepo, ali je že prišla rešitev moje prošnje?

Načelnik si je pri taki priliki popravil svoja očala, strogo pogledal plaho stranko, ki je ponižno stala pred njim in je v zadregi obračala klobuk v rokah. Načelnik pa je odgovoril:

Človek, kaj pa ti misliš? Ali misliš, da gre to tako hitro? Tvoja prošnja se nahaja sedaj pri glavnem petrogradskem uradu in mnogi visoki uradniki premišlujejo, kako bi najboljšje rešili tvojo zadevo.

Ne bodi torej nepotrpežljiv, pojdi lepo domov in čakaj! Jaz pa bom medtem napisal gospodu ministru pismo in mu priporočil tvojo prošnjo v ugodno rešitev.

To pa stane, bratec moj, natančno trideset pet rubljev za koleke.

Prebivalec iz Oršove je vzel iz svoje denarnice denar, ga položil na mizo in odšel, veseleč se, da bo gospod minister ugodno rešil njegovo prošnjo.

Spis pa je medtem ležal v predalu in z drugimi množičnimi spisi menda čakal sodnjega dne.

Načelnik je težko delal.

Razen tega pa ni imel rad peresa v rokah.

Če bi moral kdaj hitro rešiti važno stvar, se sploh ni oziral na tiskani zakon, temveč je vedno trdil, da se nahaja v njegovih možganih več modrosti in pravičnosti, kakor pa v vseh teh debelih knjigah.

Sedaj pa ga je Vladimir Dembinski rešil vseh skrbí in vsega dela.

Načelnik se je lahko cel dan sprehajal, ker je prepuščal vsako delo svojemu mlademu pisarju.

Kmetje so bili z njim zelo zadovoljni.

Kadarkoli so prišli po opravičkih

na občino, so se čudili, da so tako hitro opravili. Spočetka so dvomljivo kimali z glavami, češ, bog ve, če je tako dobro, da jim ni treba več po cele ure čakati na hodniku, kakor je bila to že od nekdaj udomljena navada po vseh državnih uradih.

Niso mogli verjeti, da je tu vse v redu.

Navada vsakega državnega uradnika je namreč bila, da je sprejel vsako stranko, ki je prišla po opravkih v urad, če je bil kdo v sobi ali ne, z besedami:

— Zunaj počakajte!

In tako je nastala navada, da so stranke po cele ure posedale po hodnikih in resignirano čakale, da pridejo na vrsto.

Medtem pa so uradniki igrali karte v državnih pisarnah, ali pa so se mastili z južino, ki jim jo je skrbna soproga zavila v papir in vtaknila v plašč.

V Oršovi pa se je sedaj tako stanje na mah spremenilo. Stare navade so izginile.

Dembinski se je kmalu zživel v svoje delo.

Se več, kmalu je že marsikaj praktičnega znal iz svinjereje, za Oršovo tako važne znanosti.

Pomagal pa je prebivalcem tudi v drugem oziru.

Ko so neposredno po njegovem prihodu v vasi zboleli neki ljudje, sta umrli dve osebi.

Dembinski jih je preiskal in dočkal, da je smrt nastopila vsled uživanja nezdravega svinjskega mesa.

Dembinski sicer ni vedel, kaj je bilo svinjam, ker takrat še ni nihče ničesar vedel o trihinah (ikrah), ki jih je še le pred nekaj desetletji odkril profesor Virehow v Berlinu.

Vendar pa je preprečil, da niso tudi drugi ljudje jedli tega mesa in je prisilil prebivalce, da so odstranili iz hlevov vse svinje, ki so kazale prve znake bolezní.

Ločil jih je od zdravih.

Na ta način je Dembinski preprečil, da se ta pošast ni razširila in ni okužila cele vasi.

Ta Dembinski je sijajen človek, — je govoril načelnik kadar je prišel pogovor na njegovega pisarja.

Da ga pa imam, se moram le svoji Dori zahvaliti.

Ona je res pametna glavica — med tolikimi pismi je znala pravega najti!

Tako ga je hvalil pri vsaki priložnosti.

Nekega dne se je odločil Vladimir Dembinski, da bo stopil pred starca in mu vse priznal.

Vladimir Dembinski je sedel v svoji pisarni, ko se naenkrat odpro vrata in v sobo stopi njegov šef, stari načelnik.

Kaj je novega? — ga je vprašal načelnik.

Ničesar, gospod načelnik, — je odgovoril Dembinski. — Toda če imate časa, bi rad govoril z vami o neki privatni zadevi.

Aha, vi bi radi najbrž povišico plače, ali ne?

Toda jaz sam ne morem o tem odločati, dragi moj, — je odgovoril načelnik. — Vaša plača je določena v proračunu in jaz se moram proračuna držati.

Obljubljam vam pa, da se bom potrudil, da boste dobili nekoliko večjo plačo.

Ne gre za plačo, temveč za drugo stvar, — je prekinil Dembinski svojega šefa.

Zakaj pa gre? — ga vpraša Nikita.

Gospod načelnik, — reče Dembinski, vstane s svojega stola in se približa svojemu šefu, — prosim vas za roko vaše hčerke.

Kaj?! — vzkligne Nikita. — Kaj vam je prišlo na pamet? Ali vi ne veste, kdo sem jaz? Jaz sem spoštovani gospod načelnik trga Oršo-

Golar Manko:

ZGODBA O ZMAJU

To je bilo tisto leto in tiste dni, ko si je Štrbonceljev Pepe zlomil nogo, ko je lezel na Štefucovo češpljo, pa ga je Bog pošteno ošinil radi tega greha.

Tisto leto in tiste dni je prilezla v Pušče gromozanska zver. Velika ni bila bogve kaj, zato pa tako grozna, da vstajajo Puščanom še danes lasje pokoni, če se spomnijo tistega dneva, ko je lazila okrog Pušča huda zadeva.

Prvi jo je zagledal policaj Kozobre — seveda, tako se spodobi — in pritekel kriče v vas, da so že vsi po vsej pravici mislili, da je. Kozobre ponorel, ker so letele iz njegovih ust take kolobocije, da jih živ krst ni mogel razumeti.

Šele, ko so oča župan — za Štefuc so jih zmerjali — neznanško hudo pogledali, se je policaj toliko pomiril, da je povedal, kako in kaj.

"Kot zvrhan voz sena", je dejal, "je velika ta zver, leze naprej in nazaj, gleda pa, o Bože, kot sam peklenšček. In mesto tac ima nekaj škarjam podobnega. Pa sam ogenj in žveplo leti iz te mrcine, in malo je manjkalo, da ga ni požrla, njega, Kozobrea."

V hipu so prebledeli oča Štefuc, v glavi se jim je zavrtelo in noge so se jim začele treseti. In kar opotekali so se, kot takrat, ko so se ga malo preveč nalezli.

Že je moral leteti policaj k mežnarju Naceku. In koj nato so zagrmeli vsi puščanski zvonovi, to se pravi, le eden je zagrmel, ker jih več niso imeli, tako grozno in pretresujoče.

Ni preteklo časa niti za pol očenāša, ko so pridrveli pred županovo hišo vsi vaščani in buljili v Štefucova vrata. Čisto blede so stopili oni, župan, pred vrata in le težko jim je šla beseda iz ust, in vsak je mogel videti, kako so jim trepetale roke in kako so poskakovale njihove hlače na njihovih bedrih. Predolgo je skoraj trajalo, predno so se mogli oča izkašljati, kar jim je povedal policaj. Puščani so kar odre-

veneli od groze in nemo buljili eden v drugega. Šele čez nekaj časa se je oglašil junaški Štefuc in hripavo zaklical:

"Nad njega moramo, nad zmaja, saj nam sicer uniči in požre celo vas!"

Le malo glasov je potegnilo z njim. Skoraj vsi Puščani so jo hoteli kar popihati, magari kar k svojim največjim sovražnikom Zabitovščanom, ki gotovo niso tako grozni kot ta zverina, ki preži morda že za domačim plotom in utegne planiti vsak hip sredi vasi in požreti z enim mahom kar celo vas. Nekateri junaki so se pričeli umikati nazaj in se skrivati za krila svojih babur, drugi so pričeli klicati na pomoč sv. Urha, njihovega patrona.

Toda oče župan so strogi, v vasi hočejo imeti mir, zato mora mrcina poginiti. "Nihče nam ne bo pomagal, če si sami ne bomo," so komaj stisnili iz sebe. "Domov pojdite, vile in krampe prinesite s seboj, ti Kozobre pa helebardo, saj jo imaš, jaz pa vzamem puško. Ženske, ve pa skuhajte vrelo vodo in smolo," so dejali še oča župan. Na koncu pa še: "Proti mraku se zberite pod vaško lipo, pa tiho hodite, in ne vekajte, da zverina ne bo uganila, kaj menimo z njo." Vsi Puščani so odšli domov kot poklapani frkosini, nobeden se ni širokoustil, saj je šlo zares. Že se je jel zaletavati mrak v hiše, ko se je zbrala puščanska vojska. Ni jih bilo kot listja in trave, vendar dovolj, da bi se jih zbal Zabitovščani, a sam Bog naj ve, če bo pobegnila pred njimi tudi ta preklíčana zverina.

Dolgo časa so se pripravili in prekalili Puščani, preden so si zbrali Kozobrea za vojskovodjo. Takrat se je vsak branil te časti, nihče se ni hotel zameriti zverini, saj nihče ni vedel, kako se bo vse to končalo.

Tudi Kozobre se je otepal in branil na vse mile viže, toda nič ni pomagalo, Kozobre je imel helebardo

in čemu jo je neki imel.

In šli so, spredaj policaj, za njim pa ostali. Dolgo časa so taval junaški po puščanskih njivah, preden so staknili mreino. Ravno se je namenilo k potoku, gotovo je bila žežna, Bog ve, če ni požrla že kakšnega vaščana in je postala žežna.

"To naj bo ta zmaj", so vprašali oča župan in pisano pogledali Kozobrea. "Prav ta je, prav ta," je boječe odgovorjal policaj, kar preveč se mu je zdelo, da ga je polomil. "Gotovo se je potuhnila ta zverina in postala majhna, da se je ne bi ustrašili," je menil dalje, "gotovo je sam peklenšček, če še ne kaj hujšega."

Jož, kako junaški so postali naenkrat vsi Puščani. Vsi so se prerivali okoli zmaja, ki ni bil zmaj in ki tudi ognja in žvepla ni bruhal iz ust in se posmihali Kozobreu.

Tedaj se je zgodilo nekaj gromozanskega. Oča župan so se pripognili in hoteli malce potipati to hudo reč. Toda ta jih je včepnila v prst, s škarjami jih je zagrabila, in oča Štefuc so zagnali tak vrišč, da se jih je gotovo slišalo prav do Zabitovec.

"Pomagajte, pomagajte, morilec, morilec," so se drli kakor obsedeni. In zopet so zlezli skupaj, kakor da bi jih kdo s kolom mahnil po glavi.

Vhipu so se razbežali Puščani in pustili na cedilu župana. Le Kozobre je neusmiljeno vihtel svojo helebardo nad glavo svojega gospodarja in mesto, da bi zadel zverino, je padalo po glavi ubogega Štefuc. Dolgo je trajalo, predolgo, jih ni spustila mrcina iz svojih klešč, pa naj so še tako mahali okoli sebe in še tako divje kričali, kot da bi jim kdo rezal jermene na hrbtu.

Končno je bilo zmagu dovolj, v velikem loku je odletel z županovega prsta, s katerega se je cedila kri. Že sta jo hotela popihati tudi onadva, Štefuc in Kozobre, kar se policaj domisli, da je treba to zver-

no spraviti vendar s sveta, sicer bo podavila vse Puščane.

Zopet so morali vabiti oča župan svoje vaščane, da so prilezli zopet nazaj, saj so se po vsej pravici bali te krvi željne zadeve. O, kako so se tresli, da ne bi ta gromozanska reč kar naenkrat zrasla v pošast, kot je menil Kozobre. Pa ni! Še skriti se je hotela, morda se ji ni zahotelo krvi, Bog ve.

"Glavo za glavo, zob za zob", so trdo dejali župan Štefuc, "na smrt moram obsoditi to pošast, sicer ne bo več mirne ure v Puščah. Vsi ste videli, kako malo je manjkalo, da me ni požrla. Zato mora umreti, mora!" Tako so dejali in že z nogo so udarili ob tla, kar je bilo dovolj zgovorno znamenje, kako resno so sklenili uničiti to zverino, ki ji ni enake pod soncem.

Dolgo so se potem posvetovali puščani in njihova glava — župan, preden so sklenili, kako bodo spravili s sveta to hudo zadevo. Prav za prav bi jo radi obesili, pa je niso mogli, ker niso vedeli, kje ima vrat, ker je lezla naprej in nazaj.

"Kar v vodo jo bomo vrgli, da bo utonila ta hudoba, da bo njena grešna duša pomnila, kdaj se ji je zahotelo puščanske krvi. V globokem tolmu naj razmišlja, dokler ji peklenšček ne odnese črne duše tja, kamor spada." Tako so sklenili oča župan in Puščani so vneto pritrdjevali svojemu županu in se divili njegovi pameti. In kakor so sklenili, tako so tudi napravili. Sam Kozobre se je ponudil, da bo spravil zver v potok. Previdno, a vendar junaško se je spravil nad njo. S helebardo jo je porival, zdaj za hip odskočil, ko se mu je zazdelo, da misli planiti zverina na njega. Kmalu se je zopet lotil še z večjim junaštvom nevarnega posla. Težka in nevarna je bila pot, ubogemu Kozobreu so jele tu in tam siliti na čelo že potne srage, celo smrten znoj ga je že oblihal, tako blizu je bil že smrti.

Noč je že lezla po zemlji, ko je končno štrbunknila pošast v potok; visoko v zrak je brizgnila voda, kakor da bi se tudi ona zbal objema te strašne zverine.

S ponosno dvignjenimi glavami so se vračali Puščani domov. O, sedaj pa ni šel več Kozobre na čelu hrabre čete, kajti oča župan niso vendar zaman prvi v vasi.

Nestrpno so pričakovale puščanske babure svoje može za vaškim plotom. "Ali ste, ali ste jo", so jele kričati in spraševati, ko so zagledale svoje junake še daleč iz vasi.

"I, kajpak, da smo jo", so dejali oča župan — drugi so morali molčati, "z golimi rokami sem šel nad pošast in jo vrgel v potok", so se bahali dalje. Materi županji je zastala kar supa od ponosa, takega moža pač ne najdeš daleč naokrog, o takega junaka, ki se še zmaja ne boji. Še dolgo v noč so pripovedovali Puščani svojim ženam, kako grozen je bil boj in kako je tekla kri. Uboge Puščanke so se od strahu kar tresle, kako tudi ne.

In ko je vprašala mati županja svojega moža, kako se vendar imenuje ta zver, ki je grozila Puščanom, so se oča za hip zamislili, potem se modro odkašljali in rekli: "Če ni bil zmaj, je pa bila kača klopotača." — In prav so imeli, kaj ne!

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK
Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

ve, — meni se bo namreč posrečilo, da se naša vas proglasi za trg! Ali veste, kaj to pomeni?

Kaj pa ste vi? Ubog pisar!

Toda Vladimira to ni motilo.

— Gospod načelnik, ko sem prišel k vam, sem vam zamolčal, da nisem pisar, temveč diplomirani zdravnik.

Nikita je strme gledal svojega pisarja.

Nato pa vzklikne:

— Ah, to lahko vsakdo trdi! Dokazite mi to!

— Izvolite, — mu odgovori Dembinski, — to so moja spričevala, to pa je moja zdravniška diploma.

Načelnik vzame listine v roko, si natakne očala in začne pozorno pregledovati dokumente, ki jih je potegnil Vladimir Dembinski iz svojega žepa.

— Če ste zdravnik, zakaj pa ste potem sprejeli službo pisarja? — vzklikne načelnik, ki se je že bal, da bo izgubil mladeniča, brez katerega ni mogel več opravljati občinskih poslov.

— Gospod načelnik, jaz ljubim Doro, — nadaljuje Vladimir. — Mislim, da bi si tu v Oršovi že v kratkem času lahko ustvaril lepo prakso, razen tega pa bi lahko tudi v bodoče opravljal vsa občinska dela, kakor sem jih vršil doslej.

Nikita je bil zvit človek.

Tako je spoznal, da bi tak zet pomenil zanj v vsakem oziru veliko korist.

Zato je mirne duše pozabil na svojo obljubo, ki jo je svoječasno dal Leonu Mikoloviču.

— Oh, vi lopov, tako ste me prevarili, — se je na videz jezil načelnik, — me ne, starega, častitega gospoda se tako potegnili! — Kaj pa pravi Dora?

— Dora je sporazumna, — ona mi vrača ljubezen!

— Pa naj bo, — odvrne načelnik po kratkem premišljevanju. — Vza-

mita se in bodita srečna!

Tako se je njun načrt bolj posrečil, kakor pa sta sama upala.

Naposled je napočil dan poroke.

Cela Oršova se je nahajala v svečanem razpoloženju.

V načelnikovi hiši se bo vršila velika svečanost, ki bo trajala cele tri dni.

En dan veselja in uživanja za oršovsko prebivalstvo namreč ni zadoštoval.

Prvi dan so se morali vaščani pošteno napiti, drugi dan so se nameravali strezniti, tretji dan pa prespati svojo pijanost.

Vse se je veselilo, le ena stvar je povzročala prebivalcem mnogo skrbi.

Na svečano svadbo spada seveda tudi dobra godba.

Mladi svet hoče plesati, a tudi starejši ljudje so ob takih prilikah poskočni.

Nekoč je imela Oršova svojo stalno godbo.

Toda ta je komaj životarila in zato so godbeniki nekega dne odpotovali iz te vasi, kjer so imeli ljudje smisla le za svoje svinje in klobase, ne pa za vzvišena glasbena dela.

Razen tega pa je pregnala svojedobno glazbenike iz vasi še neka druga stvar.

Jedva so namreč začeli godbeniki igrati kako veselo poskočnico, so začeli na vseh straneh svinje kruliti in tako ni mogel noben muzikant ostati v taktu.

To je spravilo uboge godbenike v obup.

Tako so bili danes prebivalci Oršove brez godbe.

Doro je to zelo žalostilo.

Kdo bo igral poročno koračnico, ko bo šla z Vladimirjem v cerkev?

Nekateri prebivalci so se sicer prostovoljno prijavili, da bodo udarjali po loncih in na ta način nadomestili pravo godbo, toda zarodena sta se z ljubeznjivim nasme-

hom zahvalila za to čudno ponudbo.

Nekega dne pa je prišel Vladimir vesel domov.

Objel je svojo zaročenko in vzkliknil:

— Sladka moja golobica, predstavljaj si to srečo, — na svadbi bova imela godbo!

— Ali je mogoče? — vzklikne Dora — To je vendar pravi čudež!

— Poslušaj torej, — nadaljuje Dembinski. — Sreča je bila, da ponoči nisem mogel spati.

Zato sem zgodaj zjutraj, predno je napočila zora, vstal, in odšel v gozd na izprehod.

Nenadoma sem opazil v daljavi neko svetlobo.

Nisem si mogel razložiti, odkod ta svetloba prihaja.

Zato sem šel hitro naprej in v kratkem sem stal pred — eiganskim taboriščem.

Moški in ženske so sedele okrog ognja.

Njihov poveljnik je neki bradati kapetan, opazil pa sem tudi staro cigansko mater, medvede in konje.

Pravim ti, to je bila prekrasna slika, škoda, da je nisi videla!

Cigani so me pozdravili in vprašali, če bi smeli pokazati v Oršovi svoje medvede in druge umetnosti, da bi si na ta način prislužili nekaj denarja.

Nato sem jim povedal, da bom občinski pisar, torej pravi človek, ki jim lahko priskrbi dovoljenje.

— Kako pa plešajo vaši medvedi? — sem jih vprašal. — Ali se splečajo pogledati?

— Takoj bomo gospodu pokazali, kaj vse znajo naši medvedi, — zakliče neki mladi cigan, ki se imenuje Dany — in je res lep mladenič.

Cigani skočijo na noge; osem jih je bilo. Vsak je vzel v roke godbeni instrument, gosli, balalajke, piščal, boben itd. in nenadoma se je po gozdu razlegala godba, ob kateri so

medvedi živahno plesali.

Tudi lepe ciganske deklece so poskočile in zaplesale — pravim ti, bilo je divno!

Ko so bili cigani gotovi s svojim poskusnim nastopom, sem stopil bližje in vprašal kapetana:

— Ali znajo vaši ljudje tudi za ples igrati?

— Gospod, — mi je odgovoril kapetan, — mi smo dobri godbeniki, ni imamo kapelnika, ki se mu ni treba pred nikomur sramovati.

Kapelnik je bil oni mladi Dany, ki mi je tako izredno ugajal.

On vstane in da svojim tovarišem znamenje.

Cigani zaigrajo, — slišal sem cele vrste eiganskih pesmi, ki so zvezele sedaj ognjevito in veselo, sedaj zopet turobno, tako da so mi solze stopile na oči.

— Poslušajte ljudje, — sem vzkliknil, ko so končali. — Vi igrate res prekrasno.

— To nam pravijo vsi, kamorkoli prihajamo, — mi zadovoljno odvrne eiganski kapetan.

— Ali bi hoteli igrati pri nas v Oršovi?

— Zakaj ne, če lahko pri tem kaj zaslužimo!

— Kdo se ženi? — me je vprašal kapetan.

— Jaz jemljem hčerko oršovskega načelnika.

— Recimo petdeset rubljev, — mi je odvrnil kapetan in jaz sem bil zadovoljen.

Tako bomo torej imeli godbo, ko se bova jutri poročila!

Obleči se, moja ljubljena Doro, kmalu naju bo presenetila svadbena koračnica, sedaj se bo uresničila najina krasna sreča, o kateri sva tako dolgo sanjala!

V tem trenutku se odpro vrata in v sobo stopi stari načelnik.

— Kaj je, otroka? Ali zopet tičita skupaj? — vzklikne Nikita. — Vedno se ližeta, no sedaj se ne bo-

sta več ločila!

Poslušaj, Vladimir, ravnokar je prišel neki glasnik, — nadaljuje načelnik Nikita. — Prinesel mi je pismo iz Petrograda.

Prečitaj mi, Vladimir, kaj stoji v njemu, — vrag naj vzame to gospodo v petrograjskih pisarnah, — kdo bo prečital vse te neumnosti, ki mi jih vsak dan pisarijo!

Nato ga pazljivo prečita.

Dembinski vzame pismo in ga odpre.

— Oče, to je zelo važno pismo! — vzklikne Vladimir. — Moramo ga dobro spraviti! — Glej, priložili so tudi neko sliko! — Oh, kako lepa žena — prekrasno dekliško obličje!

— Slika? — vpraša načelnik. — Morda je to slika kake uzorne svinje, ki jo naj kupimo za Oršovo, da si vzgojimo boljše pasmo?

— Ah, oče, kdo bo vedno mislil na svinje — vzklikne jezno Dora in še nežno privije k svojemu ženi. Nato je začela tudi ona opazovati lepo in plemenito obličje, ki ga je predstavljala slika.

To je vendar izredno lep obraz! Kaj je s to ženo?

Dembinski je medtem še enkrat pazljivo prečital pismo ministrstva policije.

— Stvar je ta: Njeno Veličanstvo carica Katarina išče osebo, ki jo ta slika predstavlja, ali pa vsaj ženo, ki je originalu zelo podobna.

Tisti uradnik, ki bo našel tako ženo in jo poslal v Petrograd, ne bo dobil samo velike denarne nagrade temveč bo tudi kmalu napredoval.

Z eno besedo, to bi za nas pomnilo veliko karijero!

— To bi bilo nekaj za nas! — vzklikne načelnik z zadovoljnim smehljajem na ustnicah. — Dragi Vladimir, če bi jo ti našel, bi jaz vzel denar, ti pa napredovanje!

Obema bi bilo tako dobro!

(Dalje prihodnjič)